

SOVIETIJA — LABIAUSIAI ATSILIKUSI EUROPOJE

Šis straipsnis rašytas Giornale D'Italia žurnalisto Corrado Pizzinelli ir buvo atspausdintas 1972. XI. 1. Dėl jo aktualumo, kuris niekada nesensta, kiek tai liečia mūsų krašto pavergėjus, šį straipsnį, kiek sutrumpinę, spausdiname, kad ir Dirvos skaitytojai galėtų su jo turiniu susipažinti.

Tai mano paskutinis straipsnis iš Sovietų Sąjungos. Ir jame nerašysiu apie Andreotti politiškus, diplomatiškus ir ekonomiškus pasikalbėjimus su Kremliaus diktatoriais — čia paliesiu, kiek tokiam trumpame straipsnyje yra įmanoma, tikrą Sov. S-gos piliečių gyvenimą. Man teko lankytis Sov. S-goje, nuo 1954 m. net penketą kartų. 1964 m. man teko Rusiją lankyti paskutinį kartą. Tačiau po 8-rių metų nebuvimo beveik nepastebėjau didesnio progreso. Priešingai, žmonės daug blogiau atrodo, negu anksčiau. Be abejo daug gyv. namų buvo pristatyta Maskvoje, Leningrade ir Kijeve. Tačiau statytojams nepavyko išspręsti uždavinio, kad "kiekvienas asmuo turėtų savo butą". Tūkstančiai lūšnų-barakų yra išaugę, lyg grybai po lietaus, prie didžiųjų miestų pašonės. Tai amerikoniškieji "suburban cities". Ir šiam priemiesčiui "išsivystymo" fenomenui sustabdyti nesurandama jokių priemonių: negalima uždrausti muzikui-kolchoz-ninkui ieškoti geresnio gyvenimo! Tuo būdu komunizmas nepajėgė išspręsti buto problemos (kurį sprendžia jau 50 metų).

Duonos krizė

Ilgos eilės moteriškių stovi rytais prie gastronomo ir kitų produktų krautuvų. Neįmanoma nusipirkti nei bulvių nei kopūstų. Vakariečiai ekspertai stebisi, kad esąs tikras stebuklas, jog dar užtenka juodos duonos. 1972 m. Sov. S-ga iš kapitalistinės JAV importavo 250.000.000 kvintalų grūdų ir taip tęsis dar 5-rius metus. Tačiau kompartijos CK neigia, kad žemės ūkio krizė, Sov. S-goje niekada nesibaigianti. Be virš minėtų daržovių taip pat negalima gauti jokių kitų produktų. Tačiau kai trūksta maisto, tai pramoninėse krautuvėse atsirado, atsuktuvų, replių, moteriškų apatinukų ir elektros lempučių. Ir liaudis tą viską perka, nors tų dalykų žmogui, ir nereikia. Kodėl? O kas žino, kada tos prekės ir vėl pasirodys rinkoje. Vienas pažįstamas amerikietis korespondentas pasakojosi, kad negavęs vienių per tris dienas, kurių jam reikėjo, kad galėtų pakabinti sienoj paveikslą, įgaliojo savo virėjos draugą, kad tas keletą vinių pavogtų įmonėje, iškeisdamas jas į plastiškų juostą.

Pačioje esmėje, Sov. Sąjungoje prekių paskirstymo

Čiurlionio ansamblis su vadovu komp. Alfonsu Mikulskiu Clevelande kultūriniame darželyje 1951 m.

problema visada buvo atžagareiviška. Bet dabar ši problema atrodo visiškai neišsprendžiama. Kodėl? Todėl, kad visas gyvenimas per daug centralizuojamas ir pastarasis procesas žengia pamišėlišku tempu. To priežastis: komunistų partijos elitas žūt būt pasiryžęs išlaikyti politišką ir ekonomišką jėgą savo rankose. Ir kompartijai visiškai nesvarbu, kad dėl šios centralizacijos nukentės liaudis. Šiandien nesama nei ruso, nei komunisto, nei užsieniečio, italų įskaitant, kurie nežinotų, jog komunistinė sistema yra nei velniui tikusi. Tačiau nė vienas nedrįsta pasakyti teisybę ar kritikuoti režimą. Mūsų draugai žurnalistai, atstovaujant komunistinius laikraščius kaip l'Unita ir Paese Sera, kasdien aimanuoja, keikdami ilgas eiles prie krautuvų ir valandas laukimo restoranuose vien tik tam, kad gavus stiklą vandens ar sriubos lėkštę. Tačiau jie niekada neišdrįsta parašyti apie tikrovę sovietijoje savo skaitytojams.

Ar yra laisvė?

Ar gi verta dar kalbėti apie laisvę? Ji visiškai neegzistuoja; nes ten, kur uždraustos visos politinės partijos, kritika tegali pareikšti tik po grindžio ar "samizdat" spauda. Kai aš turėjau progą, susitikti su sovietų žurnalistais, priėmimo skirtame

Prezidento Nixono inauguracijos kalbos laukiant verta trumpam sustoti ir žvilgtelėti atgal. Juk nedaug trūko, kad Nixonas būtų išrinktas prezidentu 1960 metais ir šiandien jau būtų baigiamas pamiršti pensininkas. Anais laikais J. F. Kennedy atrodė daug šviesesnė asmenybė, kuri mokėjo imponuoti masėm ir ... spaudai.

Jo inauguracijos kalba buvo iškelta kaip iškaltas sėdeklavimas. Iš tikro ji tikrai gražiai skambėjo, ypač laisvės netekusių ausyse:

"Tegul žino visos tautos, nepaisant to ar jos mums linki gero ar blogo, kad mes sumokėsime kiekvieną kainą, nešime kiekvieną našą, nevengsime jokių sunkumų, remsimės kiekvieną draugą, kovosime su kiekvienu priešu, kad apsaugotume laisvės sėkmę. Ir taip, mieli amerikiečiai,

Italijos žurnalistų garbei, aš tyčiomis paminėjau Medvedevą ir Solženitsino pavardes. Taip pat prisiminti (Nukelta į 2 psl.)

ATGAL ŽIŪRINT

Prezidento Nixono inauguracijos proga

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

neklusime ką mūsų kraštas gali padaryti mums, bet klausk, ką tu gali padaryti tėvynei. Mieli pasaulio piliečiai: neklusite ką Amerika gali padaryti jums, bet ką mes galime kartu padaryti žmonių laisvei".

Kas šiandien liko iš to kio gražaus šaukimosi? Kas buvo pavergtas, tokiu ir toliau liko! Administracijon pakviesti "geriausi ir šviesiausi" (The best and brightest) yra didelio pasisekimo sulaukusi New York Times korespondento David Halberstam'o sarkastiška knyga apie Kennedy Vietnamo patarėjus) nesugebėjo apsaugoti nei Pietų Vietnamo. Dėl jo buvo kariaujama dvylika metų. Ir niekados nebuvo taip laukiama valstybės išikišimo ir pagalbos kaip dabar. Kalbėti apie pasiaukojimą visuomenės labui yra net negražu.

Tiesa, ir šiandien laikraščių vedamuosiuose pasigendama vado, kuris sujungtų amerikiečius ko-

kiam kilniam tikslui, tačiau tai daugiau iš išibėgėjimo. Kennedy charizma žiūrima daug blaičiau. Kritiška brito Henry Fairlie knyga "The Kennedy Promise: The Politics of Expectation" buvo sutikta su dideliu susidomėjimu ir, apamai imant, palankiai.

Kai prezidentas Nixonas 1969 metais griebėsi drąsesnių priemonių -- invazijos į Cambodiją -- Vietnamo karui už baigti, krašte kilo nemažas triukšmas, kurį daugiausiai kėlė kaip tik Kennedy šalininkai. To paties Kennedy, kuris dar jo nužudymo dieną, gyrėsi, kad jo administracija "padidino mūsų specialias (counterinsurgency) pajėgas, kurios dabar veikia Pietų Vietname, visa 600%".

Šiandien visas tas nerimas universitetuose atrodė buvęs spaudos ir televizijos per daug išpūstas. Kiekvienu atveju, karas tęsėsi toliau dar keletus metus, o triukšmas ne didėjo, bet mažėjo. Vienu žodžiu, kai sukelto dulės nusėdo, atrodė, kad ne daug kas pasikeitė. Tai nereiškia, kad krašte nebūtų problemų. Jų daug ir jos sunkios, tačiau jas išspręsti galima tik sunkiu darbu, bet ne gražbilyste.

Už tat atgal žvilgtelėjus net lengviau darosi, kad neturime vado, kuris vestų pasivaikščioti debesų pakriaušėmis, kad administracijoje nėra blizgančių asmenybių, bet tik savo reikalą žinanų "menedžeriai". Tai dėl to, kad šis kraštas reikalingas nuolatinės evoliucijos, bet ne revoliucijos.

ČIURLIONIO ANSAMBLIUI 33 METAI

TAUTINĖS REPREZENTACIJOS TARNYBOJE

Jonas Daugėla

Prieš trečdalį šimtmečio dar Vilniuje įkūrytinį ir tautinės veiklos gyvenimą naują meninį vienetą pašaukęs jo kūrėjas ir organizatorius muzikas Alfonsas Mikulskis, turbūt, tuo metu net ir sapnuote nesapnavo, kad šiam jo kūriniiu likimas lems netik iškeliauti iš gimtojo Vilniaus, bet jo kelias skros skersai visą vakarų Europą, kirs Atlanto vandenyną ir apjuos daugiau negu pusę pasaulio rutulio. Vargu ar tada bent vieno Čiurlioniočio vaizduotė buvo tokia laki, kad galėtų įsivaizduoti varganas keliones nektrenamų traukinių vagonais, baladones atvirais sunkvežimiais Austrijos paupiais ir pakalnėmis, o kartais net ir "per pedes apostolorum" žygiuoti kilometrą po kilometro per sniego pūgas nešant savo pasiimtą likimo našą.

Bet lygiai taip pat vargu ar bet kas tuo metu numatė, kad tam pačiam ansamblui teks dainuoti ir šokti didžiųjų pasaulio teatrų scenose ir savo tėvų ir protėvių kūryba žavėti pasaulinio mąsto meno autoritetus ir išleptą vakarų pasaulio tarptautinę publiką.

Tad Čiurlionio ansamblio 33 metų veiklos kelias yra nužymėtas netik sunkaus kasdieninio darbo, sunkių klaidų nugalėjimo, nepaįstamų pastangų, bet lygiai taip pat ir gražių laimėjimų svaigulio pajautimo ryškio- mis gairėmis. Bet, ak, juk lygiai tomis pačiomis žymėmis yra nužymėtas ir visos mūsų tautos istorijos kelias, o ypačingai tų pačių trijų dešimčių metų išgyventas laikotarpis...

Žvelgiant į ansamblio įsikūrimo momentą iš 33 metų sunkaus darbo ir milžiniško asmeninio pasišventimo istorinėms perspektyvos, negalima suabejoti, kad muzikas A. Mikulskis ir kiti to ansamblio pradininkai tiesiog instinktyviai tada nujautė, kad gyvenamosios aplinkos momentas mūsų krašte yra pats reikalingiausias ir tiesiog būtinas panašaus meniško junginio. Ir, tikrai, neteko ilgai laukti, kad patį gyvenimo eiga ir jo išgyvenimai šią iniciatorių nuojautą pilnai patvirtintų.

Per 33 metus Čiurlionio ansamblio yra viso išpildęs 961 koncertą - pasirodymą. Bet, deja, vos tik 155 buvo išpildyti Lietuvoje, o kiti 806 jau svečiose šalyse.

Dauguma mūsųjų, galvo-trukščiiais bėgdami nuo besierinančio karo pavojų ir gelbėdami save ir savo artimuosius nuo visu klaukumų ir vakarus slenkančios raudonosios bolševikinės lavos, garuojančios mirties ir kankinimų bei amžinos vergijos garais, vargu ar spėjome bent apytikriai realizuoti politinės emigracijos už davinius, galvoti apie įvairias ambasadorystes ir sirginti tautos laisvinimo bei jos ateities problemomis. Prie šių visų kilnių idėjų ir šūkių tik daug vėliau sugrįžome, kai praėjo tiesioginio fizinio pavojaus baimė ir galima buvo jau nors akimirkai atsikvėpti nuo bombardavimų triukšmo ir beatodairinio bėglio maišaties.

Jeigu šiandien jau visi vieningai išpažįstame, kad vievarta išmesti iš savo gimtųjų lizdų ir laimingai pasiekę laisvą pasaulį, savaime esame įpareigoti rūpintis pavergtos tautos likimu ir kovoti už tos tautos laisvę, tai Čiurlionio meno ansamblio vadovams ir jo

(Nukelta į 3 psl.)

Sovietija...

(Atkelta iš 1 psl.)
niau Pasternaką ir kitus atskalūnus. Į tai man buvo pareikšta, pasakant oficialią kompartijos nuomonę: visi turi kovoti už ateitį, už visų gerbūvį ir pan. Ir dar pridūrė "girdi, vakarų valstybėse taip pat nėra laisvės!" Aišku, kad Sov. S-gos piliečiai apie laisvės buvimą Vakaruose nežina, bet tai galės patirti, kai galės išvykti į užsienius. Bet kada? Gi neabejotinas faktas yra tas, kad šiandien pačioje Sov. S-gos viduje yra neleidžiama laisvai keliauti. Apie 50% viso krašto teritorijos yra "uždraustų zonų" kategorijoje, kadangi jose slepiasi kariški, atomiški ir raketų tobulinimai.

Taip pat tiesa, kad šiuo metu piliečio pasas nėra toks būtinas dokumentas, koks jis yra buvęs prieš dešimtį metų. Taip pat nereikia iš anksto milicijai pranešti apie piliečio planuojamą kelionę į Maskvą. Vienok, nežinūrint paviršutiniškų palengvinimų, eilinis pilietis negali aerodrome ar gelež. stotyje nusipirkti bilietą, kad nukeliautų į sostinę. Vietos lėktuve ar traukinyje privalo būti iš anksto rezervuotos, kas reiškia, kad pilietis negali išvykti iš savo gyvenvietės, iš anksto nesiregistravęs bilietų pardavimo kasoje. Sov. S-goje, "lygybės ir demokratijos krašte", pilietis užsąkęs vietą lėktuve ar traukinyje privalo parodyti savo tapatybės dokumentą. Gi jame yra juodu ant balto atžymėta ar jūs esate, lietuvis, uzbekas, kazakas ar žydas. Gi kada prie bilietų kasos patikrinama jūsų tautybė, žydui beveik niekada neatsiranda vietos susisiekimo priemonėje. Teoriškai galvojant atrodytų, kad žydai galėtų važiuoti automobiliais. Tačiau tie žydai, kurie tai mėgino, negalėjo pravažiuoti pirmo kontrolės punkto. Gi kiekvienas miestas prie įvažiavimo-išvažiavimo arterijų turi po keliolika kontrolės taškų. Vieną saulėtą sekmadienį, važiuodamas iš Kijevo aerodromo į miesto centrą, distancijoje apie 30 km. susikliau tik 35 automobilius, tariau sau: puikus savaitgalis.

Automobiliai ir kiti "prabangos dalykai" tik KP nariams

Šiuo metu skirtumas taip privilegijuotų ir eilinių žmonių yra žymiai aštresnis, negu jo būta prieš keliolika metų. Pirmieji turi ir namus ir vasarnamius, a u t o mobilius, priėmimus, alkoholinius gėrimus, išvykas ir atostogas užsieniuose. Gi eilinis žmogelis neturi nie-nieko! Privilegijuotasis gali viską pirkėti "Beriozkose", skirtose "tik užsieniečiams!!! Pasak raud. kiniečių šios krautuvės" yra legalizuotos kontrobandos ir korupcijos landynės". Šiose krautuvėse man teko matyti daug daugiau sovietų piliečių negu užsieniečių. Iš esmės tokios krautuvės yra skirtos tik užsieniečiams, kad jie čia paliktų savo "kietą valiutą". Tai kas yra tie sovietai, kurie grūdasi į "Beriozkas"? Aukšti kompartijos pareigūnai, jų žmonos, vaikai, diplomatai ir kitos elito padugnės. Tik jie gali pirkėti ir turėti viską. Jiems nereikia po dvi valandas gaišti eilėje, kad nusipirktų 2 kg. kopūstų galvą. Ne. Tai nėra jokia anti-sovietinė propaganda: tą viską mačiau ir stebėjau savo akimis.

Po ilgų išsiaiškinimų ir pasikalbėjimų su įvairiais

Ne visi, buvę kelmiskiai, išeivijoje žino, kaip suraikytos yra dabar buvusios "buržuazinės" žemių ribos. Ežios, lygraudono potvynio nuplautos nuo žemės paviršiaus ir žemė tapo "visų". Žemė tapo kolūkinė ir tos žemės plociuose išdygo kolūkiai. Tytuvėnuose įsteigtas "tarybinis ūkis", bolševikine terminologija "sovchoz". To ūkio lažininkas betarpiu priklauso valstybei. Prie Kelmės atsirado "žmonių noru" kolūkiai, tai kolektyviniai ūkiai. Tuose kolektyvuose, kaip ir tarybiname ūkyje, lažininkai dirba valstybei per tarpininką. Tarpininkas yra tariau iširinkta kolūkio valdžia, "taryba", kurios sudėtyje būtina turėti keletą kompartijos narių ir pirminką komunistą.

Kelmiškių kolūkių pavadinimai: "Naujosios sodybos", "Švyturys", "Žemdirbis", "Artojas", "Grįžuva", "Pirmoji gegužė", "Vaiguva", "Taka". Kolūkiai yra platūs. Jų sudėtyje yra daug pasiskyrusių vienetų, paskirų specialybių fermos.

Laugalyje, kaip ir Tytuvėnuose didelis "sovchozas".

Kaip taisyklė, ir iš Kelmės rajono kolūkių

piliečiais priėjau išvados, kad Sov. Sąjungoje tik viena policija dirba. Teigiama, kad KGB etatai apima apie 700,000 asmenų. Maskvoje nėra nė vieno užsieniečio, kuris nebūtų šnipinėjamas ar provokuojamas. Man einant gatve, buvau tris kartus prašytas parduoti savo kaklaraištį ir dolerius. Ir tie "pirkėjai" kalbėjo su manimi itališkai... Tik idiotas galėtų kišti kaklą į tokią kilpą.

Pagaliau išvada pati peršasi: sovietinio komunizmo (ar kaip jie tai pravardžiuoja "socializmo") sistema niekam neverta! Nežinūrint gausybės pragamtų raketų, atominių ginklų, tankų divizijų ir sputnikų. Sov. S-ga yra ne kas kita kaip labai atsilikęs kraštas Europoje, su keliomis civilizacijos salomis. Sovietai turi lėktuvus ir raketas, bet neturi žmoniškų susisiekimo transporto priemonių. Bolševikai turi armijas tankų, bet neturi užtenkamai ligoninių nei gyv. namų (blogiau negu Italijoje). Gi visa Sov. S-ga knibžda žmoniškais, kurie labai mažai dirba. Ir tie piliečiai nenori dirbti!!! Kodėl dirbti ir stengtis, jeigu nesimato jokio šviesesnio rytojaus jokio ateities.

Išvada

Sov. Sąjunga švenčia savo 50 metų valstybinio egzistavimo. Ar joje gyvenimas žymiai pagerėjo per tą pusšimtį metų? Priešingai, pasakyčiau, kad didžiulė praraja skiria Sov. S-gą nuo Bendrosios Rinkos kraštų. Ji didesnė negu buvo prieš dešimtmetį ir vis didėja. Tą prarają didina ne kas kitas kaip skirtingos sistemos. Žinoma, mūsų kapitalistinė sistema turi daug ydų ir nedateklių, ji ne visada yra teisinga žmogaus atžvilgiu; tačiau ji yra daug žmoniškesnė, mažiau joje prietaravimų, negu toji, kuria yra sukūrusi ir laiko policijos pagalba Sovietų Sąjunga.

(b)

TAI BUVO PRIE KELMĖS...

jaunasis elementas veržiasi į miestus. Tengyvenimas atrodo patrauklesnis netikėtai dėl miestieško gyvenimo. Jaunam asmeniui kolūkinis gyvenimas neatrodo "perspektyvus". Kolūkyje yra dvaro lažas. Miestegididėnis asmeniškios laisvės pojūtis. Jaunieji skubai nusikratyti "kolchoziniais pasais" ir "įsidarbinti" gamyklose, fabrikuose, kombinatuose.

Kolūkiuose viršija jau senesnio amžiaus elementas. Jaunimas gi kolūkiuose užima specifinę, privilegijuotą padėtį. Čia labai proteguojami komjaunuoliai. Juos treniruoja būti mechanikais, traktoristais, kombainininkais, šoferiais. Ūkį mechanizavus prie jų, gerai apmokamų profesijų prileido tiksliai jaunimo sąjungos narius. Kad ir didelį ūkinį patyrimą turinčius ūkininkus, izoliavo nuo "technikos". Jiems liepė dirbti pačius sunkiuosius darbus. Už tuos darbus moka pasigailėjimo vertus atlyginimus. Kad jie nepabėgtų kur nors iš kolūkio, įvedė specialius pasus, su kuriais neįdarbina mieste, nei priima į gamyklas.

Jaunimas, nesupantiš toksiais suvaržymais, suskubo ištrukti iš kolūkinio lažo.

Plačiuosius kolūkinius laukus apsėja mašinos, bet mašina yra jautrus mechanizmas. Orams pa biurus jau nebeįmanoma mašinomis sudoroti derliaus. Žmonės turi stvertis "buržuazinių" dalgų ir kastuvų. Bet nėra pakankama darbo rankų. Turi mobilizuoti studentus, moksleivius, darbininkus! Šiuos "žemės ūkio specialistus" išvaro į pabirusius, pažlugius laukus ir liepia jiems, būtinai "su entuziazmu" plauti žoles, rauti piktožles, vilkti gubas, kasti bulves...

Praeitais metais Kelmės rajoną užplūdo šimtai medicinos instituto studentų. Ne gydytojiškai praktikai ne gilesniam vietos higieninių sąlygų

pažinimui. Ne! Medicinos studentai kasė bulves, nešiojo šlapius maišus iki sunkvežimių, rovē morkas, šliaužiojo ke liais šlapioje žemėje, žiūrėjo "ar neprasprūdo nepastebėta bulvė". Ir vis "su pilietišku entuziazmu", su noru "lenkinyti vienas su kitu".

Vietos spauda didžiulį jasi tais žemės darbo absurdaus. "Pajusti duonos vertę", tvirtina tranai korespondentai, sekę jaunimo vargą.

"Žemdirbys žino", rašo spauda, "ką reiškia ne pratusioms rankoms šakės ir šlapi šiaudų kūliai, ką reiškia lenkti dieną iš dienos nugarą bulvių lauke, kai ji drėksta ne tik nuo prakaito, bet ir nuo rudeniško lietaus, ką reiškia dulkės ir karštis džiovkloje..." (Komjaunimo Tiesa, Nr. 192).

Ši apmaudinga citata, prasmukusi bendrame "darbo entuziazmo" sraute, skaitytojui parodo, kaip "mechanizuotas" kolūkis, kokios yra eilinio kolūkio lažininko darbo

OPENINGS FOR QUALIFIED PEOPLE

MILLWRIGHTS AND MAINTENANCE ELECTRICIANS

Ability and potential for advancement are our first consideration. Must have own tools. Apply in person.

BENTON HARBOR MALLEABLE INDUSTRIES 171 Graham St. Benton Harbor, 49022

Only experienced need apply (5-11)

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN DIE MAKERS ON PROGRESSIVE and SHEET METAL DIES. Must be able read blue prints. 1ST & 2ND SHIFTS. DEARBORN, MICH. LOCATION Call 513-581-7500 ask for Mr. RAY (4-10)

PUNCH PRESS SET UP Needs qualified applicants, capable of reading prints, to set up large and small presses for short run work. AUTO CITY DIV. OF LSI 4600 Nancy. (Off Ryan near 6 Mile) Detroit, Mich. 313-893-3000 An Equal Opportunity Employer (4-6)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

sąlygos. Jeigu Jokubkos, Bimbos ir Zalatorių organizacijos paragautų tokios kolūkinės "duonelės" skonio, sugrįžę Amerikon, jie bažnyčiose giedotų "Te Deum laudamus" Amerikos gyvenimo sąlygomis...

Tačiau, štai, Kelmės rajono kolūkiuose šimtai medicinos instituto studentų "entuziastingai"

talkina lažininkams, idant "pajustų duonos vertę". Kaip ir tinka skurdui: per šlapdriabą kasamą bulvę vadina duona!

Maskva nustatė netgi ir bulvių pristatymo kvotas. Bus mažai bulvių, riedės varovų galvos.

Kelmės rajonas nėra išimtis. Visi rajonai toje pat padėtyje...

(sp)

Mes padidinome mūsų tarnautojų skaičių dėl greitesnio siuntinių aptarnavimo.

SKUBIAI atsiųskite savo SIUNTINIUS ir mes viską atliksime.

SIUNTINIAI — DOVANOS

LIETUVĄ IR USSR SENA PATIKIMA FIRMA

Toliau aptarnauja nuolat didėjantį klientų skaičių, tradiciniai, su virš 40 metų patyrimu.

Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, mes dėkojame Jums už pasitikėjimą.

Jei ne, tai prašome pasinaudoti mūsų patarnavimu ir Jūs būsite dėkingas mums.

SIUNTINIAI PASIEKĖ MUS PAŠTU, ISSIUNCIAMI TĄ PAČIĄ DIENĄ.

Dėl paskutinio katalogo ir vėliausių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

CENTRINĖS ĮSTAIGOS NEW YORKE: 240 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y. 10001 Tel.: (212) 725-2449

Ar į bet kurį mūsų skyrių ir atstovus:

PHILADELPHIA, Pa. 19123, 1013 N. Marshall St., WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224, 3206 Eastern Avenue, DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127, 390 West Broadway, AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60622, 2242 W. Chicago Ave., BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119, 787 E. 185th Street, 486-1826
DETROIT, Mich. 48210, 6460 Michigan Ave., TA 5-7560
ELIZABETH, N. J. 07201, 956a Elizabeth Avenue, 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11415 Jos. Campau Av., 365-6350
HARTFORD, Conn. 11 Charter Oak Avenue, 203 — 249-6255
KANSAS CITY, Kan. 66102, 18 So. Bethany, AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026, 2841 Sunset Blvd., 382-1568
MIAMI, Florida 33138, 6405 Biscayne Blvd., FR 9-8712
MINNEAPOLIS, Minn. 55418, 2422 Central Ave. NE, 788-2545

NEW BRITAIN, Conn. 06052, 97 Shuttle Meadow, 224-0829
OMAHA, Nebr. 68107, 5524 So. 32nd Street, 731-8577
PARMA, OHIO 44134, 5432 State Road, 749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222, 346 Third Avenue, GR 1-3712
ROCHESTER, N. Y. 14621, 683 Hudson Avenue, BA 5-5923
NEW YORK, N. Y. 10003, 101 First Avenue, OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122, 1236 — 9th Ave., LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98103, 1512 N. 39th Street, ME 3-1853
SOUTH RIVER, N. J. 08882, 168 Whitehead Ave., 257-2113
WORCESTER, Mass. 01604, 82 Harrison Street, 798-3347
TRENTON, N. J. 08611, 730 Liberty Street LY 9-9163
VINELAND, N. J. 08360, Parish Hall, West Landis Ave., 691-8423

PETKUS

LAI DOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYCIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI ISREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KĄBA REDAKCIJA NEATSAKO.

KAS AMERIKOJE – BLOGAI, SOVIETIJOJE – PAGIRTINA!

Darbo skubumas, išdirbio spartinimas, akordinis darbas — viskas tai liko amerikiečių darbininko kovų istorijoje. Akordinis darbas, arba mokėjimas darbininkui už paskirą gamybos objektą, yra tikras darbininko išnaudojimas. Esant tokiai gamybos sistemai darbininkas pastatomas prieš bendradarbių. Darbininkai priversti kovoti už vis didesnę atlyginimą arba savo darbo miklumą, arba fizinį pajėgumą kenkdamai mažiau įgudusiam, mažiau fiziškai pajėgiam bendradarbiui. Nenuostabu, kad Amerikos darbininkų unijos visų pirma stengėsi panaikinti akordinio darbo sistemą.

Laisvojo darbo pasaulyje nustatytos bendros išdirbio normos, kurių kokybė pareina nuo laiko ir mašinos kvalifikacijų. Laisvojo darbo sistemoje net ir pagalvoti negalima, kad koks nors A ims dirbti sparčiau ir šitaip uždirbs daugiau už kokį nors B, kuris tame pat fabrike dirba tą patį darbą.

Kitaip yra sovietinėje darbo ir gamybos sistemoje. Akordinis darbas yra ten darbininko dorybė, garbės prielaida, garantija į vyresniojo pareigas. Atrodo, kad išdirbio normos, normos, jau privalomos visiems. Šitaip, valstybei ir provokatoriams bendradarbiaujant, kyla išdirbio normos, šitaip išnaudojamas darbininkas.

Sovietinis darbininkas absoliučiai beteisė protestuoti prieš tokia darbo sistemą. Provokacija, išnaudojimas, didesnių išdirbio normų priėmimas — viskas tai "savanoriška"!

Bolševikinei "Laisvei" viskas gerai, kas Sovietijoje. Bet ir geriausia darbo sistema Amerikoje "Laisvės" keikiama ir niekinama.

Pagalauj ir sceną pasirodo mizeriškos pinigines premijos, pereinamosios raudonos vėliavos, atžymėjimo gairės, darbo žymumo titulai ir diplomai...

Po klaidinančių "socialistinių lenktynių" titulu vykdomas ciniškasias ir grubiausias nusistovėjusių gamybos normų pažeidimas. Tai yra tas pat gamybines priemones valdančiųjų bėgėlio ir beteisio darbininko išnaudojimas, apie kurį plačiausiai dėsto Karolis Marksas savo "Kapitale", kalbėdamas apie "viršuvę". Tai yra tipingas valstybinio kapitalizmo (bolševikinės sistemos) reiškinys.

Kitaip šita cinišką reiškinį vertina mūsų bolševikėliai. Štai bimbinė "Laisvė", pirmame savo Nr. 68 laidos puslapyje, rėkia, kad

Amerikos "plieno darbininkai kovoja prieš skubotumą", Bimba džiaugiasi, kad Jungtinės Plieno Darbininkų unijos suvažiavime pasakyta prieš darbo skubumą. "Laisvės", tačiau, nusiėpė nuo savo skaitytojų pilną vaizdą. Minimos Plieno Unijos sesijoje buvo kalbėta dėl naujos mašinerijos įvedimo. Naujos mašinos, gal būt, patiekia kitus reikalavimus jas aptarnaujantiems darbininkams. Tačiau darbdaviai negali nė pagalvoti reikalauti išdirbio padidėjimo, naudojant senas mašinas. Tai įrašyta į darbdavio ir unijos susitarimus. Pagal Bimbos nuomonę, gerai, kad "pasipriešino" darbo spaudimui.

Siame pat puslapyje "Laisvė" džiugauja, kad Akmenėje (ok. Lietuvoje) gerai sekasi "soclenktyniauti". Ten, mat viename kolūkyje darbininkai "varo kylį" vienas kitam. Tame kolūkyje privalomai kartojasi padėtis, kurią smerkia laisvojo pasaulio darbininkų unijos: vienas darbininkas skelbia, kad jis padarys daugiau už kitą. Jie konkuruoja vienas kitam. Taip nusistato naujos išdirbio normos. Tos, padidėjusios, normos, jau privalomos visiems. Šitaip, valstybei ir provokatoriams bendradarbiaujant, kyla išdirbio normos, šitaip išnaudojamas darbininkas.

Sovietinis darbininkas absoliučiai beteisė protestuoti prieš tokia darbo sistemą. Provokacija, išnaudojimas, didesnių išdirbio normų priėmimas — viskas tai "savanoriška"!

Bolševikinei "Laisvei" viskas gerai, kas Sovietijoje. Bet ir geriausia darbo sistema Amerikoje "Laisvės" keikiama ir niekinama.

Čiurlionio ansamblio vadovybė 1964 metais. Stovi iš kairės: R. Babickas, O. Mikulskienė, J. Nasvytis ir komp. A. Mikulskis, V. Pliodžinsko nuotrauka

ČIURLIONIO ANSAMBLIUI 33 METAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

nariams šis įsipareigojimas buvo natūrali tautinė pareiga nuo pat to momento, kai jie visi paliko Lietuvos žemę. Jie patys pirmieji, niekieno neragijami, puolėsi į tautinį įsipareigojimą vykdyti. Visa savo jaunatviška energija ir entuziazmu tuojau metėsi į tautinės kultūros reprezentacijos, tautiečių nuotaikos kėlimo darbą. Metėsi į šį darbą dar net ir karo audrai šėlstant. Ir per 33 metus šiuose baruose išarė gilią ir jau istorijos dulkėmis nebeužpustomą vagą. Juk Čiurlioniečiams nereikėjo nei jokių komitetų, nei jokių aplinkraščių, nei valdžios paraginimų ar paskatinių, nereikėjo nei kvietimų nei prašymų ar graudenių, kad jie, tuojau, paskutines karo šūviams nuaidėjus, susiburtų kuopon ir tuč tuojau į save, o tuo pačiu ir į mus visus bei mūsų tautą atkreiptų to karo laimėtojų — didžiųjų karo vadų ir karinės aristokratijos dėmesį.

Visuomeniniai tautinės veiklos svarstykėmis sveriant ir politinės kovos mastu matuojant, šie pirmieji po karo Čiurlioniečių pasirodymai yra tikrai suvaidinę neįkainojamą vaidmenį ir jų pilnoji reikšmė dar ir šiandien daugelio yra sunkiai suvokiama.

Juk anuomet mes visi buvome ne kas kitas, kaip tik bedvasiai ir nereikalingi pabėgėliai, paskendę milijoninėje svetimojoje bespalvėje masėje. Ši visa pabėgėlių jūra maišėsi naujai besiorganizuojančios ir iš karo griuvusių visomis pastangomis naujam gyvenimui bekopiančios vidurio Europos tautų kelyje. Didžioji tos masės dalis buvo koncentruojama ir darbo stovyklose demoralizuota ir savo alkį bei fizinę egzistencijos reikavimus bandė pateisinti išmadomis, spekuliacija ir net plėšikavimu. Toje demoralizuotoje masėje skendėjome ir mes lietuviai. Ryšiai su laisvojo pasaulio lietuviais dar nebuvo užmegzti, tad ir pagalbos neteko iš kur nors tikėtis — teko patiems savo jėgomis kovoti su žiauruliuku. Šioje kovoje Čiurlionies ansamblis tuojau užėmė pirmąsias savanorių pozicijas. Jie savo meniniais pasirodymais, kurių didžioji dalis buvo improvizacinio pobūdžio, tuojau prisistatė tuometinės karinės valdžios atstovams ir sužavėjo juos netik savo dvasinės kultūros turtais, bet taip pat nustebino juos ir savo drausmingumu, pavyzdingu organizuotumu ir vispusiškai pasireiškiančiu kultūringumu.

Čiurlioniečių pasirodymas didžiajam prancūzų generolui de Latre de Tassigny bei jo štabo viršininkams ir intelektualams netik patraukė dėmesį į lietuvių, bet ir praskynė kelius tolimesnei mūsų išsivijoj tautinei, kultūrinei veiklai bei patikino ir paties ansamblio tolimesnę egzistenciją.

Šie pirmieji Čiurlioniečių pasirodymai Austrijoje ir Vokietijoje

joje savaime išskėlė mus iš gyvenamosios aplinkos bendrojo lygio ir ištraukė iš bespalvės benamių minios. Aukšto meninio lygio koncertai, originaliai būdingos ir išpildingos liaudies dainų melodijos, tautinių žokių savitas koloritas bei meninis skonis, kasdien tobulinamą programos išpildymo formas daugiau nei kas kitas visai tuometinei aplinkai pademonstravo mūsų tautos kultūrinį pranašumą ir lietuvių pabėgėlių skirtingą dvasinį lygį.

Prisimenant tuometines pasitangas visus pabėgėlius grąžinti į gimtuosius kraštus, nežinint jų politinės padėties, kartais nevengiant pavartoti net jėgą, tenka pripažinti, kad Čiurlioniečių nuopelnai šioje kovoje išlikti laisvajame pasaulyje yra tikrai neabejotini.

Šiuo mūsų emigracijos lemiamu momentu Čiurlioniečiams savaime susidarė sąlygos naudintis gausiai pasitarusi mūsų tautiniais interesais ir tinkamiausiai realizuoti savo pradinį pašaukimą — tarauti mūsų dvasinės didybės išlaikymui ir mūsų tautinės kultūros populiarinimui. Su džiugumu šiandien galime konstatuoti, kad ansamblis šiam didžiajam pašaukimui išliko ištikimas per visus savo gyvenimo 33 metus. Šio savo pašaukimo keliuose Čiurlioniečiai netik niekada nenuėjo į klystkelius, bet ir apsisprendė neabejotinai vertės laimėjimais. Šiuos laimėjimus, beabejo, patikino fanatiškas ansamblio meno vadovų pasiryžimas išlaikyti aukštą meninį lygį, siekti tikrojo grožio ir visomis jėgomis stengtis pasiekti meninės interpretacijos zenito, koks tik turimomis priemonėmis ir esamose sąlygose yra įmanomas pasiekti. Tad šia prasme Čiurlionies ansamblis yra tikrai nusipelnęs, anot rašytojo Alanoto, kovojančio ansamblio vardą.

Turiningai ir įvairiai Čiurlionio ansamblio biografija. Tos gyvenimo istorijos kelyje ne sykį buvo kovota su sunkiais nugalimo, mis klaidomis, išgyventa daug nusivylimų, sulaukta ne mažai priekaištų, o kartais ir griežtos kritikos. Tačiau paties ansamblio kūrybinės dvasios niekas nepajėgė palausti. Niekas nepalaustė ir jo vidinės organizacijos. O mums, turbūt, retai menasi mintis, kurgi yra šios stiprybės tikras šaltinis. Kovoti išsilaikyti, veikti paaukojant viso labo veik milijona sunkaus ir dažnai įkyraus darbo valandų, atsisakant dažnai savo asmeninių interesų ir ne sykį net pridedant ir savo asmeninių lėšų.

Galbūt, nedaug suklystu pasakydamas, kad pagrindinė ansamblio meno vadovų ir menininkų stiprybė kyla ir fanatiško tikėjimo mūsų liaudies kūrybiniu genijumi ir jo vispusišku pranašumu. Ir čia menasi istoriniai faktai: paremta mūsų tautos gyvenimo istorinė tikrovė. Mūsų pilkas sodžius, samantose kaimo pirkiose gimęs ir užaugęs kaimo lietuvis visada buvo ir šiandien dar tebėra pagrindinis mūsų tautinės dvasios stiprybės šaltinis ir puoselėtojas. Kai anais juodais caro laikais Lietuva jau buvo visų užmiršta ir nurašyta, kai ji jau buvo visiškai susirusėjusiose dvaruose ir sulenkėjusiose klebonijose, vis dėlto ji išliko gyvo kaimo išnosa ir būtinai nuplaktas lietuvių baudžiaininko širdyje. Ir tik iš ten atėjo didžioji mūsų istorinio tautinio atgimimo dvasia, ir tik iš ten atėjo ir pirmieji mūsų tautinio atgimimo žadintojai. Pakako tik kiek smarkiau iš vakarų pūstelti tautų laisvės vėjui ir tas beblės-tančias lietuvių žarijas ir tuojau visas kraštas sužarėjo karščiausio patriotizmo ir tėvynės meilės liepsnomis.

Tačiau ne vien politinio gajumo dvasia buvo gražiai užkonservuota pilkajame mūsų sodžiuje. Kaip vėliau buvo patirta, ten lyg kokioje užburto aukso skrynioje, nuo gyvenimo audrų buvo užslėpti ir išliko išsaugoti ir neišsemiami dvasiniai turtai. Tuos turtus savo laiku buvo pastebėję ir užsieniečiai. Didžioje pasaulio bibliotekose bei mokslo įstaigų archyvuose dažnai užtiknami mūsų liaudies dainų melodijos, žodžiai ir net tautinių žokių schemos. Yra eilė pasaulinio mąsto muzikos kūrinių, kuriuose skamba mūsų liaudies dainų motyvai.

Čiurlionio ansamblio nariai, dalyvavę Vilniuje ansamblio įsteigime, nusifotografavę Clevelande 1920 metais. Iš kairės: M. Aukštuolis, D. Mackialienė, ansamblio vadovas komp. A. Mikulskis, V. Raulinaitis (miręs), O. Mikulskienė ir A. Kavalionas, V. Pliodžinsko nuotrauka

Iš mūsų menininkų, berods, pirmasis šiais tautos dvasiniais lobiais susižavėjo Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Jis visą savo plačiąją muzikinę kūrybą nudažė liaudies dainų ryškios varsonomis. Jis savo jautria didžiulio dvasios galios širdimi gliaulį pajautė mūsų liaudies dainų muzikinį pranašumą. Jo žodžiais: "Lietuvių liaudies dainos tai tarytum brangaus marmuro uolos ir laukia tik genijaus, kuris mokės iš jų pagaminti neužmirštamus veikalus".

Ir šis ansamblis, pasivadinęs to paties M.K. Čiurlionio vardu pasižovė būti tuo genijumi ir prakalti tą marmurą me niniam grožiui atskleisti ir tautiniam pasididžiavimui jaunėje kartoje sužadinti. Ir čia į talką buvo paimtos ne vien tik gražiosios liaudies dainų melodijos, bet ir istorinės kanklės ir net spalvingi mūsų tautiniai drabužiai.

Ir aš manau, kad tai ir buvo ta didžioji dvasinė jėga, kuri per 33 metus neleidė Čiurlioniečiams paklysti svetimųjų įtakų klysteliuose, neleidė ansambliui pasidaryti eiliniu promoginiu choru, išsaugojo jį nuo šabloniško ir kasdieninio banalumo pavoja, išlaikė jo savitą kūrybinį charakterį ir pilnai patiesino jo narių milžiniškas asmenines pastangas, pasižventimą ir pasiaukojimą.

Mūsų tautos kūrybinio genijaus lobiai dar toli gražu nėra išsemti. Dar daug kūrybinių perlų glūdi lietuviškojoje liaudyje. Net ir šiandien okupuotame krašte vyksta šių lobų atkasėjimo procesas. Tik gaila, kad dažnu atveju šis grožis yra žalojamas svetimųjų įtakų — krašte rusifikacijos okupacinės pastangos primeta slavizmo pažymius, o vakarų pasaulyje neatsispiriamas džazo pigiems efektams. Tad čia Čiurlionio ansamblio meno vadovų nepalausama valia budėti liaudies meno originalumo sargyboje ir išlaikyti jo grynumą gali suvaidinti mūsų kultūrinio gyvenimo istorijoje lemiamą vaidmenį. Artimoje ateityje jis gali likti vieninteliu visame pasaulyje mūsų liaudies meno išlaikymo grožio sargyboje.

Per 33 metus Čiurlionio ansamblio rikiuotėje pražygiavo virš 800 lietuviškų jaunystės tvykstančių žirdžių. Tai didinga ir šauni rikiuotė, kurios gretas puošė tautinės veiklos entuziazmas, jaunatviška dinamika ir tarpusavio solidarumas. O juk tai yra visai tos pačios dorybės, kuriomis mūsų visuomenės veikėjai ir jos vadovai, žūt bū, nori užkrėsti visą jaunąją lietuvių kartą. Tiems 800 ansamblio narių lietuviybė nėra ir nebuvo aplinkraščių formulėmis įkalta dalykas, jį liems lietuviybė yra ir amžinai liks savaime suprantama, darbu ir pasiaukojimu patiesinta žmogiškosios esybės vertybė, taurios asmenybės prigimtas pažymys.

Tad nenuostabu, kad šioje grandyje savaime auga ir bręsta savitos darbo ir bendradarbiavimo tradicijos, kurias bendrybių rybinių pastangų būdingi papročiai ir būdinga Čiurlioniečių

veiklos ir gyvenimo disciplina. Pagaliau čia pat kuriasi ir lietuviškos šeimos. Tuo pačiu šio būdingo kolektyvo fizinė tvirtovė, kuriai tenka atlaikyti pašalinių įtakų žudančius pavojus.

Ir kai šiandien Čiurlionio ansamblis pasirodo scenoje pilname savo sąstate, kiekvieno žiūrovo akį veria jų spalvingi rūbai, kurie simbolizuoja mūsų tautos išorinę eleganciją, bet mus tautiniai visuomeninio darbo tautininkus ypatingai žavi pačių Čiurlioniečių nuosavas atžalynas, kurio nariai skambiomis kanklėmis pritaria savo tėvų žinajai dainai. Šis vaizdas, turbūt, sau lygaus niekur pasaulyje neturi. Ir liudija, kad prieš 33 metus bočių sostinėje pradėto darbo gyvybė jau pačia natūralia gyvenimo eiga yra dar ilgiems metams patikinta. Čia man menasi Adomo Mickėvičiaus žodžiai iš jo Giau poemos:

"Kas jūsų žus tautos neišvaidavęs,
Savo sūnams bent tiek bus davęs
Vilties, garbės ir jėgos atsispirti,
Kad pančius nutraukę laisvi galės mirti.

Laisvės kova juk taip gajai būna,
Kad krauju keliu iš tėvo per-eina į sūnų"

Pereitas Čiurlioniečių sezonas apsiavinkavo naujais ansamblio laimėjimais. Eilė pasirodymų praturtino ansamblio veiklos archyvą ir šviežiais įspūdžiais papuošė lietuvių emigrantų gyvenimo kasdienybę.

Neabejojame, kad ateinantis darbo ir veiklos sezonas bus lygiai taip pat sėkmingas ir to sezono uždavinius ansamblis pilnai pateisins. Artėja ketvirtasis pasaulio lietuvių kongresas. Jis vyks pačioje šio krašto sostinėje, kuri tulu atveju yra vadinama ir viso laisvojo pasaulio žmonių sostine. Čiurlioniečiai čia yra pašaukti suvaidinti pirmąjį vaidmenį. Likime jiems sekmes, neabejojame jų patvara.

Per visus šiuos 33 metus Čiurlionio ansamblis naudojasi moraline ir medžiagine lietuviškosios visuomenės parama. Šios visuotinos paramos Čiurlioniečiai užsitarnavo savo milžiniškomis pastangomis.

Tad sveikindami Čiurlionio ansamblį, jo visus narius ir vadovus šios kuklios sukakties proga ir linkėdami jiems pasipuošti naujais laimėjimais, bent mes visi Jūsų draugai ir gerbėjai pažadame saugoti gilią dėmesį.

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
FITTER—LAYOUT MEN
FABRICATORS
Experienced, excellent fringe
benefits, high hourly rate. East
Side. Day shift.
Apply in Person
NON — FERROUS
METALS
21721 Tungsten Rd.
Cleveland, Ohio (99-8)

ESAME BĖGLIAI

Australijoje išeinantis lietuvių savaitraštis "Tėviškės Aidai" (Nr. 38) savo vedamajame rašo:

"Bėgome iš savo krašto todėl, kad bijojome komunistų. Šią bėglio nuotaką pasisavinome, su ja taip susipratome, kad ir dabar bėgume, jei tik komunistai pasirodytų. Šia nuotaika gyvename ne tik mes lietuviai, bet ir visi išeiviai.

Praeitą šeštadienį Melbourne buvo ruošiamos prieškomunistinės demonstracijos - motorkada, po kurios vyko demonstrantų susirinkimas Lietuvių Namuose. Susirinkime dalyvavo apgalvotinai mažai žmonių. Demonstracija ruošta Pavergtųjų Tautų Tarybos, kurią sudaro net 9 tautybės. Šių tautybių Melbourne gyvena mažiausia bent 30.000, o susirinkime dalyvavo vos 300. Reiškia, kad iš 100 ateivių dalyvavo tik vienas. Jei tiksliau šiuos skaičius paimsi, tai nerasi darnė tiek.

Juk nemažai buvo aukštų svečių, visa eilė policijos ir tai nesudarė dar pilnai 300. Kalbėtojas parlamentaras D. Darby užtai ir pažymėjo, kad tik vadai susirinkę. Gal čia ir teisinga. Susirinko tie, kurie nebijo komunistų. Dauguma neatvyko todėl, kad jie bijo. Gal čia pamatyti komunistų žvalgai ir įtraukti į juodą sąrašą. Šitokių pasiteisinimas labai paprastas, sako, kad tokios demonstracijos nieko nepadeda. Išivaizduokime, jei visi kas gyvas šių ateivių būtų užpildę demonstracijoje miestą, ar tai nebūtų australams net ir komunistam, padarę išpuolį, kad minia eina prieš komunizmą. Žinoma, tuo neišvaduotume savo krašto, bet sukeltume žmonėse antikomunistinę mintį. Jei taip visur pasaulyje vyktų, tai ir Jungtinės Tautos kitaip prakalbėtų. Ro. mo Kalantos auką išgirdo visas pasaulis. Mūsų tūkstančiai laisvame pasaulyje, bet nieko nepadarome. Nepadarome todėl, kad esame bailiai, esame bėgliai ir bėgame savo galvą paslėpti nuo komunistų.

Ta pati Lietuvių Namų salė juk ne kartą buvo perpildyta tik vienu lietuvių, kur telpa 500 žmonių. Suprantama, tuomet buvo kultūriniai rengimai, o mes kultūrą mėgstame. Kultūrą mes skiriame nuo politikos ir eisime pasiklausti kiekvieno gero dainininko, o ypač atvykusio iš gimtojo krašto. Juk tai tėvynės kvapas, tėvynės aidas, tai mūsų sentimentas. Taip šituo sentimentu padeduoju, kad broliai ten kenčia, bet mes nieko negalime padaryti. Sakome, kodėl miega Amerika ir kitos didžiosios pajėgos, kodėl jos nusileidžia komunistams, kodėl neišvaduoja mūsų

KODĖL VOKIEČIAI PRALAIMĖJO RYTUOSE (5)

Nepaisant Vlasovo nepasisekimo pas vokiečius, sovietai jo sąjūdžio labai bijojo. Gehleno vyrai sugavo nemažai parašutininkų, kurie buvo numesti su įsakymu įsijungti į Vlasovo armiją. Maskva taip pat buvo paruošusi propagandinius atsišaukimus į Vlasovo armiją, kurios faktinai dar nebuvo, bet jų neišmetė, nes bijojo, kad jie gali patekti atgal į Sovietiją, kur tik padidintų Vlasovo garbę.

1943 metų pabaigoje Hitleris nutarė nuginkluoti visus svetimšalių dalinius dėl to, kad iš jų daug kas pabėgęs. Tačiau pulkininkas Herre, kuris buvo paskirtas svetimšalių dalių štabo viršininku, įrodė, kad dezertyrų nuosimtis iš tų dalių nėra didesnis už pačių vokiečių. Jam net pasisekė įrodyti, kad toks

krašto. Jie, žinoma, kalta, o mes nekalčiausi avinėliai, mes beginkliai ir beteisiai, mes ne drįstame burnos atverti bijome savo šešėlio -- tikri bėgliai.

Neatrodė, kad galėtų mus veikti komunistinė propaganda, bet ji veikė. Kaip senatorius Mc Manus susirinkime pasakė, komunistų agentai drąsiai dirba, užrašinėja mums komunistinį laikraštėlį ir mes neiškenčiam nepaskaite. Už gerą pinigą priimame teniekinamus mūsų veikėjus ir su apetitu apie tai pakalbame. Dieve, neduok kada nors pačiam ten būti aprašytam, tai geriau neįrašyti nosies į kokias demonstracijas.

Laikas mums pabusti iš šito snaudulio. Parlamentaras D. Darby demonstracijų kalboje šaukė į sąžinę. "Dievas ir gyvenimo drąsaneša laisvė", kalbėjo jis "v" raide iškėlęs pirštus. Tegū ir mūsų sąžinė pajunta šią atsakomybę".

nuginklavinimas turės katastrofiškas pasekas Rytų fronte. Net maršalas Keitelis, kuris nekenė svetimšalių ir Vlasovo asmeniškai, su tuo sutimė. Tas įsakymas buvo sušvelnintas ir vėliau net pakeistas įsakymu perkelti tuos dalinius į Vakarų frontą.

Anot Gehleno, tas epizodas tik parodo Hitlerio nesuvokimą karo vedime. Jo įsakymas paverė niekais visas Generalinio štabo pastangas įgyti šio kio tokio pasitikėjimo Rytuose.

1944 m. rugpjūčio mėn. svetimšalių simpatijų staiga pradėjo ieškoti pats Himleris, kuris prieš tai skelbė teorijas apie vokiečių rasės pranašumą ir generolą Vlasovą pravardžiavo išdaviku ir "rusiška kiaule". Jo įsakymu, nepaisant Rosenbergo ir Keitelio protestų, kad tai jų kompetencija, buvo sudarytas Rusijos liaudies išvadavimo komitetas su generolu Vlasovu priešakyje. Himleris Vlasovui pažadėjo sudaryti 10 divizijų ir suliginti rusų belaisvių išlaikymą su kitų tautybių.

Iš oportunistų ir desperacijų naujai gimusi Vlasovo armija buvo pasmerкта nepasisekimui iš pat pradžių. 1945 m. vasario mėn. 10 d. buvo pagaliau suformuotos ir perduotos Vlasovo komandai dvi divizijos. Rusų tautinė vėliava plevėsavo šalia vokiečių. Ceremonijose Gehleną atstovavo pulk. Herre. Bet visas Reichas jau buvo pradėjęs skęsti chaoso. Vlasovo pastangos prasisiveržti su davo daliniais į Vakarus buvo pasmerktos nepasisekimui Jaltos nutarimu. Pagal jį visi svetimšaliai - belaisviai turėjo būti grąžinti į savo kilmės kraštus.

Prisimindamas tuos įvykius po 25 metų Gehlenas sakosi, kad turint galvoje Hitlerio idėjas, vi-

sos pastangos suorganizuoti kokią talką negalėjo būti sėkmingos.

Profesionalė išvada iš to yra tokia, kad psichopolitinis elementas negali būti išskirtas iš modernaus karo vedimo mokslo. Jei Clausewitz laikė karą politikos tąsa kitomis priemonėmis, tai Leninas tą modifikavo taip: "Taika tėra tik karo tąsa kitomis priemo-

Antisemitizmo banga "Vilnyje"

Gimti žydai ir stengtis išlikti žydu yra didelis nusižengimas prieš lojalumą Sovietinei Imperijai. Taip ten žinoma, žyda. Bet kuri pastanga laikytis arčiau savo tautybės tradicijų ar kalbos, nusižengimas! Bet kuris simpatijos pareiškimas Izraeliui, nusikaltimas! Šitokiose formose atgijo senas antisemitizmo šešėlis, kadaise lydėtas suvaržymais mokyklose, apsigyvenimo vietoje arba kruvinais pagromais.

Žydas yra internacionalistas galvoja sovietai, tuo tarpu ištikimas Sovietinės Imperijos gyventojas turįs baidytis internacionalizmo. Ištikimas gyventojas privalas nuolat ir nuolat deklaruoti savo lojalumą Maskvai ir jos politikai.

Dabartinį antisemitizmą sovietai vadina "kova prieš sionizmą", bet pavadinimas realios padėties nekeičia, tik, kaip visad, realybę užmaskuoja suklusiais pavadinimais...

Ir "pažangios" lietuviškos išeivijos leidiniai paklusniai atspindi maskvinės politikos zigzagus. Jeigu Maskvoje pučia stiprus antisemitinis vėjai, kaip gi nemėgins kelti tokius vėjelius savo redakcijose bimbos, pruseikos ir kt.

Pasigalandę savo plunksnakočius, pamerkę plunksnas raudo name rasale, "pažangieji" redaktoriai puola skiepyti savo skaitytojams "pažangias" nuomones apie Izraelio valstybę, apie žydų veržimąsi kurti savo tautinę valstybę, apie tarybinių žydų bėgimą iš Sovietinės Imperijos, bendrai apie pasaulinės žydijos kuo neigiamiausias savybes. Antisemitizmo banga pakyla "pažangioje" "Vilnyje". Tendenciniai iškreipdami politinę tikrovę, "Vilnietis" rašytojai šitaip skardensai laikraščio vedamajame (Nr. 242):

"nenuostabu, kad Amerikoje vyksta visų galų suirimas: infliacija, nedarbas, kriminaliniai nusikaltimai, narkotikai, policinin-

nėmis."

Tai turi rūpėti ne tik politikams, bet ir karininkams; jie turi išankstai ne tik susirūpinti visomis politinėmis pasėkomis, kurios galėtų kilti karui iš tikro kilus, bet jų eiga ir galimybės taikos iki konflikto metu. Tokiu pamokslu baigė savo atsiminimų skyrių apie svetimšalių talką vokiečiams buvęs FREMDE HERRE OST skyriaus Generaliniame štabe viršininkas generolas Reinhard Gehlen.

kų žudymai, užsienyje prestižo nuopuolimas iki žemiausio laipsnio, ir t.t. Vieton, kad įstatymdaviai rūpintųsi pagrindiniais krašto reikalais, jie pirmoje vietoje rūpinasi savo politiniais kromeliais..."

Naivus skaitytojas nustemba, kad "Vilnis" pradėjo sielotis... dėl Amerikos "prestižo nuopuolimo", dėl... "policininkų žudymo"! Ar jau "Vilnis" pradėjo blaiviau matyti amerikines problemas? Visai ne! Šiuose "Vilnietis" pareiškimuose atsispindėjo Maskvos įtūžimas, kad 76 senatoriai pasisakė už vergiško žydų išsipirkimo mokesčio panaikinimą, sovietų žydams norint ištrukti iš sovietinės valstybės! Tai dėlto taip smarkiauja "pažangioji" "Vilnis". Maskva rikteldėjo, "Vilnis" ataidėjo.

Antisemitinės "Vilnietis" nuotakas pagilina to laikraščio vilniškis bendradarbis. Tai jau gerai žinomas savo šlykščiais prsimanymais Vyt. Miniotas. Simo Kudirkos proceso dienomis šis plunksnos kvilingas dergė Simą ir per "Vilnį" skleidė savo insinucijas. Jis dažnas "Vilnietis" talkininkas savo rašiniams. "Vilnietis" redaktoriams pakankamai pasenus, reikia skubų įvykių apžvalgininkų. Tokiais "Vilnį" aprūpina Vilnius. Tai užmaskuota finansinė Maskvos talka "pažangiajai" išeiviškai spaudai. Visi panašūs miniotai apmokami iš "piatiletų" sąmatų.

Tad, greta "Vilnietis" vedamojo, smerkiančio JAV senatorius už jų humaniškus pareiškimus, demaskuojančius sovietinę barbarizmą, Vyt. Miniotas skuba plačiau padergti Izraelio valstybę. Jis rašo apie Sirijos ir Sovietų Imperijos "draugystę", bet, kas pastraipą, vis mėgina įgnybti žydams.

Lietuviai, kaip žinia, niekad nebuvo antisemitais. Per amžius Lietuvos teritorijoje lietuviai ir žydų mažuma taikiai sugyveno. Nepriklausomybės perio-

de žydai turėjo plačiausią kultūrinę autonomiją. Lietuva nedraudė žydams, kaip tai dabar daro Sovietinė Valstybė, kurti savo kultūrą, turėti savo mokyklas, spaudą, teatrus...

Antisemitizmo banga, pakilus Maskvoje, pasiekė Vilnių. Tai matyti iš miniotų ir panašių rašinėjimo. Tai matyti iš paklusnaus "Vilnietis" ataidėjimo maskviniam politiniam kamertonui. (sp)

POSITIONS AVAILABLE LOCALLY
MACHINE REPAIR FOREMAN
(experienced in machine repair, 3-5 years)

MACHINE SHOP FOREMAN
(3-5 yrs. supervisory experience)
MACHINE SHOP FOREMAN
(3-5 yrs. experience, degree)

TOOL DESIGNER
(experience in design of jigs and fixtures)

PATTERN FOREMAN
(2 yrs. supervisory experience)

CLEANING ROOM FOREMAN
(experience in cleaning room practice)

FOUNDRY FOREMAN
(experience in foundry and supervision)

Steady employment and liberal fringe benefits.

FOR APPOINTMENT CALL
294-0701 Ext. 350

DAYTON WALTHER
CORP.
(DAYTON DIVISION)
1366 Miami Chapel Rd.
Dayton, Ohio 45408

An Equal Opportunity Employer (96-7)

MACHINE TOOL
BUILDERS
N/C MACHINING
CENTER OPERATOR

Above positions available on our second shift to qualified individuals who possess a journeyman's card or proof of equivalent experience in the appropriate skilled trade. Excellent fringe benefit program and competitive wages. Apply:

BENDIX
BUHR MACHINE
TOOL CORPORATION
839 GREEN ST.
ANN ARBOR, MICH. 48104
PHONE 213-662-5646

An Equal Opportunity Employer (2-5)

WANTED EXPERIENCED
HYDRAULIC FITTERS
DAY AND NIGHT SHIFTS.
58 HOUR WEEK MINIMUM.
ALL FRINGE BENEFITS.
WELDMATION, INC.
31720 STEPHENSON HWY.
MADISON HEIGHTS, MICH. (95-5)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
ENGINE, LATHE OPERATORS
MILLING MACHINE HANDS
JOB SHOP MACHINIST
O. D. GRINDER
For 2nd & 3rd shift. Must have 5 years experience. Benefits & overtime.
SUPERIOR ALLOY MACHINE
14500 South Industrial
Maple Heights, Ohio (3-7)

Vienas iš pranešimų serijos mūsų klientam

Ar jūs būsite pagautas viduryje?

Vienoje pusėje yra Northeastern Ohio augą pareikalavimas elektros jėgos.

Kitoje pusėje yra žmonės, kurie stato klausimą dėl to reikalingumo ir mėgina užblokuoti naują gaminimo pajėgumą. Tie žmonės susirūpinę dėl oro užteršimo. Mes dalinamės jų rūpesčiu... taip kaip ir jūs.

Bet jeigu jų pastangos pasisektų, jie kirstų šaką ant kurios patys sėdi, kadangi elektra suteikia jėgą kovai su oro teršimu! Ir jie galėtų palikti jus bejėgiais — pagautais pačiame viduryje, su galimybe, kad jūsų elektra būtų racionuota, ar jūsų darbas panaikintas (įmonės negali operuoti be elektros!)

Mes norime, kad jūs žinotumėte, kad mes darome viską ką mes galime, kad to išvengus.

Ant kitos gi rankos mes ruošiamė naują gaminamąjį pajėgumą galintį patenkinti reikalavimą abiejų mūsų augančio žmonių skaičiaus ir šios apylinkės didėjančias pastangas pagerinti aplinką.

Ant kitos gi rankos, mes esame įsipareigoję intensyvia penkių metų aplinkos programa mūsų miestui.

Mes turime 4,972 labai asmenines priežastis užsitikrinimui, kad Northeast Ohio pagerins savo aplinką, bet niekada nebus užkluptas su jėgos trūkumu.

Matote, mes turime tiek daug tarnautojų... ir mes čia taip pat gyvename.

The ILLUMINATING Company

KŪRYBA IR MOKSLAS

ATSIUSTA PAMINĖTI

• **Antanas Musteikis, KIAUROS RIESKUCIOS.** Romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje 1972 m. Spaudė Draugo spaustuvė. Dviejų spalvų viršelį piešė Ada Korsakaitė-Sutkuvienė. Knyga 259 psl., kaina 4.50 dol.

• **Faustas Kirša (PALIKIMAS).** Eilėraščių. Nebaigti eilėraščiai, Aidų aidų aidai, Pelenai II ir IV. Pabėgėliai, Užrašai ir kt. Leidinį spaudai parengė Stasys Santvaras. Išleido Juozas Kapočius 1972 m. Viršelį ir skyrių pavadinimus piešė Paulius Jurkus. Fausto Kiršos Ex Libris Vyt. K. Jonyno. Titulinio puslapio raidės piešė Telesforas Valius. Leidinys papuoštas Fausto Kiršos portretinėmis nuotraukomis, dailininkų pieštais bei tapytais Fausto Kiršos portretais ir įvairiomis kitomis poeto gyvenimo nuotraukomis. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė Bostone. Knyga didelio formato. 318 psl., kaina \$6.00.

• **MŪSŲ ŽINIOS, 1972 m. gruodžio 17 d., Nr. 22.** Chicago lietuvių jėzuitų veiklos dvisavaitinis biuletenis, 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Ats. red. Algimantas Kezys, S.J., redaguoja Danutė Vakarė. Biuletenis gausiai iliustruotas, siuntinėjamas visiems Tėvų Jėzuitų rėmėjams, kurie to pageidauja.

• **JOURNAL OF BALTIC STUDIES, Volume III, Number 2. Summer 1972.** Žurnalą redaguoja Arvids Ziedonis, Jr., Muhlenberg College. Redakcinė kolegija: Olavi Arens, Columbia university, Andrew Exergailis, Ithaca College; Janis Kreslinš, Council on Foreign Relations; Mardi Valgema, Lehman College, City University of New York; Bronius Vaškelis, Lafayette College. Viršelį pieštas Sigurdo Gravos. Žurnalas spausdinamas Augustums Printing Service, Lincoln, Nebraska, 68502, USA. Tiražas 1000 egz. Redakcijos adresas: Arvids Ziedonis, Jr. Muhlenberg College, Allentown, Pa. 18104. Administracijos adresas: Janis Gaigulis, 366 — 86th St., Brooklyn, N. Y. 11209. Žurnalo metinė prenumerata 8

UŽBURTAS KARDAS

IŠ ČESLOVO GEDGAUDO KNYGOS "MŪSŲ PRAETIES BEIEŠKANT"

... Geriausiai pailius-truokime tai praktiškų pavyzdžių. Proistorikui neretai tenka susidurti su labai paplitusia magiško kardo legenda. Tasai dievų padovanotas ginklas aižo ne tik šalms ir galvas kai sviestą, bet skaldo į trupinius istoriaus rąstus bei didžiausias uolas, niekad neatšipdamas. Nesąmonė, sušunka "mokslininkų" choras, yra įrodyta, jog plienas kalnų neskaldo...

Kaip tik priešingai. Buvo tokių stebuklingų kardų.

Geležies amžiui beaus-tant, plieno gamybos rai-da pergyveno kelių šimtų metų bandymų, gerinimų, nepasisekimų laikotarpį. Aklai, vargingom apčiuopom atspėdami gamtos dėsnius, chemijos daktarų pirmata-kai, pirmieji mūsų kal-viai meistrai pasiekė stebėtinai aukštą plieno metalurgijos lygį. Geriausio rūšies kardai buvo nukalami iš plonučių ant vienas kito sulipytų įvairių rūšių geležies sluoksnių, nelyginant Napoleono tortas, tikslu padaryti juos praktiškai nelužtamais. Šis atradimas šiandien pramonėje plačiai pritaikytas.

Grūdimo procesas pagimdė daugelį išradimų, irgi tebenudojamų mūsų laikais: taip grūdinimas linų alyvoje, kad aušinimas būtų daug staugesnis ir įkaitusios krietolo molekulės pasilikytų aukštos įtampos stovyje. Kitas būdas, mūsų vaidilų apdainuotas, tai grūdinimas smarkia oro sro-

ve. Koks nors Kalys, Kalvaitis, Kalėnas meistras kaitina kardą ligi jam težinomos baltos raudonumo akimirkos (grūdimo temperatūra yra labai kritiška). Tada, vienu ypu ištraukęs iš ugnies, bruka belaukiančiam raitam padėjėjui, o šis, įbedęs žirgui pentinų, pasileidžia, kiek įka bindamas, prieš stiprų vėją, visą laiką raitydamas virš galvos pašėlusio greičio aštuoniukės...

Sidabru ir brangakmeniais papuoštą ginklą meistras priklaupdamas įteikia savo valdovui: "Šis kardas Viešpaties Vėjopūčio palaimintas — jis Tau ištikimai tarnaus"! Ir didvyris imo jį skaldyti kalnus... Šiandien, tas Viešpats pakeistas 100 arklių jėgų oro turbina, štai ir visas skirtumas...

O jei netyčia išmintingam ginklakaliui nusišyps Laumė, ir jis atranda geležies rudos klodą su natūralia chromo, molibdeno, titanijsaus ar kuria kita stebuklingai kietinančia priemaiša, tai jo gamybos kardai išgarsėja visame riterių pasaulyje. Tokie būdavo Damas-ko, Toledo, Pareinio, Lužycų ir daugelio kitų kilnaus metalo vietovių dirbiniai. Dabar įsitikinote jog senovėje buvo "magiškų" kardų?

Tą parąšęs patyriau, jog nepriklausomai nuo mano proistorinių šaltinių, dr. C. Pattersonas priėjo tos pat išvados savo mokslo šakos tyrinėjimais. Jisai apgynė California — Technical universitete doktorato tezę (garsusis Cal-Tech planuoja ir analizuoja skridimus į mėnulį ir daugelį kitų pačių pažangiausių mokslinių projektų) kurioje įrodo, kad sudėtingiausi metalurginiai procesai žmonijos jau buvo vartojami bronzos amžiuje, vėliau tapo užmiršti ir vėl atrasti tik mūsų laikais. Tam mokslininkai nustatyti jisai panaudojo fluoroskopines spektrometrijos techniką. Tasai būdas archeologijoje vos prieš porą metų tepradėtas vartoti; jo pagalba bus galima tiksliai nustatyti senovės metalurgijos, atseit civilizacijos centrus, nesvarbu kaip toli kai kurie eksponatai yra nuo jų nukėliavę. Kol kas nustatytas pats seniausias centras didžiosios Persijos — Anatolijos plose 5.000 metų prieš Kr. (mūsų prabėgusių "indoeuropiečių" tėvynėje) ir Peru 600 metų prieš Kr. Taigi matome, jog, nežlūrint pusiau inteligentų šaipymosi, legendoms mums suteikia milžiniškos svarbos mokslinių žinių — tik reikia mokėti jas suprasti!

TROJŲNŲ KRAITIS

Nibelungų (naujų balin-gių, belgų) giesmės didvyris Žygyvarėdas (Sieg-

fried), paprastas burgundų plėšikas, ieškojo Reino Aukso legendarinio lobio tos upės pakrantėse (Reino prekybos kelio turtingumo mitas).

Tikrumoje mūsų liaudų ir baltų bočių sukrauti kultūriniai lobiai tokie astronomiškai, jog prašoka viską, ką galėtų sukurti fantazija. Nepadarykime šiais "progreso" laikais labai paplitusios klaidos išivaizduodami, jog tik mūsų amžius visų išmintingiausias, pažangiausias, techniskiausias, ypač kultūringiausias ir t.t.

Neapsakomai "pažangios" tinginiavimo, šantažo ginklų rankoje, pataikavimo organizuotam nusikaltimui, svieto lygybės, asmens švenčiausios neliečiamybės ir panašios filosofijos chroniškai kartojasi per visą žmonijos raidą, kai tik so cialinė santvarka pradeda irti. Proistorikui net kartu širdyje darosi, stebint, jog žmonija ne vie-

(Nukelta į 6 psl.)

I SEPTINTĄJĮ DEŠIMTMETĮ

Jurgis Gliauda

1972 metais kovo mėnesį, Chicagoje, Jaunimo Centro salėje, nenuilstamas filmininkas kunigas Algimantas Kezys, S.J. parodė savo naują filmą. Filmo pavadinimas "I septintąjį dešimtmetį". Tai dokumentinis, reportažinis, informacinis filmas. Toks imlus filmo pobūdis rodo, kad sudėtingiausi metalurginiai procesai žmonijos jau buvo vartojami bronzos amžiuje, vėliau tapo užmiršti ir vėl atrasti tik mūsų laikais. Tam mokslininkai nustatyti jisai panaudojo fluoroskopines spektrometrijos techniką. Tasai būdas archeologijoje vos prieš porą metų tepradėtas vartoti; jo pagalba bus galima tiksliai nustatyti senovės metalurgijos, atseit civilizacijos centrus, nesvarbu kaip toli kai kurie eksponatai yra nuo jų nukėliavę. Kol kas nustatytas pats seniausias centras didžiosios Persijos — Anatolijos plose 5.000 metų prieš Kr. (mūsų prabėgusių "indoeuropiečių" tėvynėje) ir Peru 600 metų prieš Kr. Taigi matome, jog, nežlūrint pusiau inteligentų šaipymosi, legendoms mums suteikia milžiniškos svarbos mokslinių žinių — tik reikia mokėti jas suprasti!

Filmas užkrečia gairia išeiškosios visuomenės veikla.

Filmo projektavimo laikas — viena valanda. Tad informaciniam filmui tai yra pilnas jo metražas.

Kun. A. Kezys jungia savyje visų filmavimopareigūnų funkcijas. Jis operuoja kamera, nustato garsą, redaguoja "prišaudytą" medžiagą. Jis, dargi, keliauja po kraštą, per plačiausias teritorijas, ir atmuša filmą ekrane. Tai buvo su pirmąja dalimi jau garsėjančio "Dvylikos" filmo. Taip yra dabar ir su šiuo ekraniniu kūriniu.

Siužetas nėra sudėtingas. Tai VIII Ateitininkų

Federacijos kongreso (1970) ir Pokongresinės stovyklos Dainavoje dienos. Šie du visuomeninės veiklos įvykiai, perleisti per Kezio kameros objektyvą, nepasidarė oficialia įvykio kronika, bet gana moderniu filminiu kūriniu, ir dėlto tenka apie filmą kalbėti, kaip apie idomų veiklą mūsų dar taip negausioje filmavimo arenoje.

Regis, pasakojamasis elementas lengvai galėjo pavirsti sąžininga įvykio kronika. Kezys stojo kovoti su kronikinės tendencijos kėsmais. Detalizuotos medžiagos gausa lengvai galėjo pavirsti žudančia tokio pobūdžio veiklą monotonią. Kezys, metė iššūkį tokiam pavojui, sugretindamas vaizdus jų kontrastais.

Iš esmės, veikalas yra mozaikinis vitražas. Čia yra idomi visam veikalui bendroji slinktis, ritmas ir spalvų išdėstymas. Kezys išėjo laimėtoju. Ekranas nedėsto kronikinių davinų, bet kalba vaizdais, kas yra pagrindinė filmo dorybė. Platus vaizdas, grupinis ar gamtinis, portretūra, apšvietimo niuansai, sugauti kaip visumos daly. Įvykio dalyvius Kezys pavertė tam tikrais, ekspromtiniais ekranaktoriais. Masinių scenų grandines jis rūpestingai prakirto solo kompozicijomis. Čia buvo režisūrinis laimėjimas: masei su-

(Nukelta į 6 psl.)

GINA ČAPKAUSKIENĖ PLOKŠTELĖJE

vu akomponiamentu padėi dainininkę.

Ginos repertuaras yra sudarytas iš liaudies dainų ir komponuotų mūsų bei svetimtaučių kompozitorių dainų. Plokštelės paskirtis yra ne tik lietuviams, bet ir svetimtaučiams irgi, kad susipažintų su mūsų vokaliste ir mūsų literatūra.

Plokštelės išleidimas nėra lengvas. Reikia turėti pinigų, kurių viskam reikia, bet plokštelės išleidimas kainuoja daug, ir to negalima paimti skolon. Taigi reikia idėti savo kapitalą, kuris kažin ar bus išimtas. Svetimtaučiai yra laimingesni tuo atžvilgiu, nes jų plokštelės yra perkamos dideliu tiražu ir atneša jiems pajamų. Svetimtaučių plokštelės, dažniausiai bebalisių dainininkų yra parduodamos visoje Amerikoje ir Kanadoje ir sudaro dainuojančiųjų pajamų šaltinį. Kitaip su mūsų lietuvišiais. Mes išleidžiame plokšteles tik savo žmonėms, ir jie yra nelabai linkę įsigyti gerą plokštelę, todėl išleidimas yra visuomet pinigine rizika.

Solistas ar solistė gyvena tik trumpą laiką. Jų sapnai ir svajonės yra didelės, jų pajėgumas trunka tam tikrą laiką, ir tą laiką ir jų dainavimą reikia įamžinti. Vienintelis būdas tai padaryti yra išleisti plokštelę. Kompozitorius palieka parašytą veikalą. Jam išėjus iš šios svajonių ir sapnų šalies, jo darbas palieka. Ar kas jo veikalus statys ar ne, bet kompozitorius uždaro akis turėdamas viltį, kad jo veikalai bus gyvi jam išėjus.

Kai interpretatorius miršta, jo menas miršta irgi. Dar blogiau: interpretatorius dar gyvena, bet jau nebegali išeiti į sceną, jo menas yra miręs. Vienintelis būdas solisto menui gyventi yra įigroti į plokštelę. Plokštelė yra tas "amžinybės laidas", kuri toliau pratęsia interpretatoriaus buvimą.

Gina Čapkauskienė yra jauna, pajėgi, savo gyvenimo pilnumoje kaip solistė ir dainininkė, dabar ir yra laikas plokšteles leisti. Jeigu kiekvienas lietuvis įsigys Ginos plokštelę, tas reiškia, kad solistė dar išleis kitą plokštelę ir dar kitą. Ji pajėgi dainininkė ir turi didelį repertuarą.

Elena Vasyliūnienė

UŽBURTAS KARDAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

na, ne du, o šimtus kartų kartoja tas pačias klaidas (plg. mūsų valstybės griuvimo šūkius: "Aukso laisve! Polska nierządem stoi" -- Lenkija remiasi betvarke).

Bet ir technikoje, kuria taip didžiulį siaurūčio akiračio "specai", XX amžius nedaug ką tikrai naujo atrado. Plastikas -- "nedūžtamas stiklas", finikiečių buvo gaminamas dar prieš Kristų. Jo paslaptis žuvo per pustrečio tūkstantčio metų, ir tik dabar šviesiausių chemijos daktarų teatstatyta. Finikiečiai atrado ir purpurą -- dažus iš jūros sraigių.

Babilonijos iškarnose aptikta molio induose įrengtos anglies -- vario baterijos, kuriomis pasinaudojus, gudrūs auk sakaliai apgaudinėdavo valdovus, tik paauskuodami galvanoplastika bronzos karūnas bei papuošalus, o auksą pasilikdami sau. Juk Archimėdas atrado jo vardu įmintą dėsnį tik tam, kad tokią klastą įrodyti, nežalojant meniško kūrinio.

Izraelio Dievo Sandomos Arką mirtingajam palietus, jis krisdavo lyg žaibo trenktas. Vyriausias Šventikas betgi leidavo ir išeidavo iš jos ne užgautas. Paslaptis dabar elektronikai paaiškinta. Arkos vidinis ir išorinis aukso lapų išmušimas, perskirtas sauso medžio izoliacija, sudarė galingą kondenserių darbštus levitų būrys nuolat triūsė aplink Dievo namą, pamaldžiai blizgindamas jo šonus kailiais, ir tuo būdu įkraudamas milžinišką keliasdešimties milijonų voltų statiską įtampą įtarmą pasaulio elektronikos aparatą. Nelaimė žūliam kombinatoriui, sugalvojusiam to auksopasiskolinti! Šventikas gi, apsirengęs aukso rūbais kaip šarvu, išvengdavo tiesioginio smūgio, nors elektros Dievas Perkūnas smarkiai trenkdavo!

Egiptiečiai turėjo molines dievų statulėles ištiesta ranka, kurias ant siūlo laisvai pakabinus, dievukas rodydavo -- šiaurę! Jo kūnelyje ir rankoje buvo idėtas natūralus magnetas...

Mongolų lamos (kunigai) turi savotišką televiziją: jie parodo tamsiame kambaryje vaizdą, kuris vyksta tūkstanties kilometrų atstume... Paslapties negalima paaiškinti hipnoze, nes patikrinus randama, jog tuo laiku vaizde matyti žmonės kaip tik darė, kas buvo rodoma (Ossendows ki. Dievai, žmonės ir žvėrys).

Apie parako ir popieriaus vartojimą Kinijoje, tūkstantį metų (o gal tris?) prieš jiems atsiradus Europoje, visi žino me... Taip pat puikiai žinome ir "graikų ugnies" vartojimą Juodojoje ir Viduržemio jūroje 600 metų prieš Kr. -- tai tikriausiai būta fosforo ir naftos mišinio, dabar išgarsėjusio "napalmo". Ingaurio Sakmė pažymi, jog dar XI šimtmeityje šis ginklas buvo vartojamas

Volgos baseine, kur buvo šaudoma "kureišeriais".

Aristotelis ir Plinijus sen. aprašo prietaisus, kurie įgalina narus kvepuoti jūros dugne. Tai moderniškieji "narų varpai", užgožiantieji žmogų, paliekant jam suspausto oro ir vietos judėti.

Taigi, sensacingų išradimų senovėje nestigo. Patarčiau besidomintiems šiais klausimais pasiskaityti australų mokslininko A. Thomas 1971 metais išleistą knygą "Mes nesame pirmieji". Be mano čia paduotų pavyzdžių jis norodo, jog Demokritas jau 460 metais prieš Kr. nustatė atominės teorijos pagrindus. Egiptiečiai puikiai naudojo peniciliną (iš savo pusės galiu šviesiam kolegai priminti mūsų kaimo vaistus, dedant ant žaizdos supelijusią duoną, -- tai mūsų Arių Šventaregių nespėtas panaikinti mokslas) be to, jie darė sudėtingas trepancijas, plombavo dantis, mokėjo sugydyti kaulų sulūžimus ir vartojo elektros ungurius smūgio terapijai, kuri šiandien vėl laikoma širdies ir smegenų ligoms.

Indijoje gi Manu šventraščio knyga pirmoji iškėlė evoliucijos teoriją, vėl atrastą Darvino. Pi-tagaras nustatė žemę, kaip planetą, 600 metų prieš Kr., aplenkdamas Koperniką "tik" pora tūkstančių metų, o Posidonijus nurodė mėnulio ryšį su jūros atoslūgiais. Kiniečių astronomai žinojo apie saulės dėmes jau prieš 2000 metų, kurias vėl atrado Galilėjus. Platonas žinojo apie Amerikos žemyno buvimą IV amž. prieš Kr. (žiūr. mano "Ultima Thule").

Proistorikui A. Thomas šitaip mane netikėtai parėmus, belieka tik paklausti: o kuo gali pasigirti mūsų senoliai?...

ČESLOVO GEDGAUDO KNYGOS "MŪSŲ PRAEITIES BEIEŠKANT" TALKININKŲ PASKUTINYSIS SĄRAŠAS

Aukojo po \$500.00: Ballys Girčys, Chicago ir Anthony Svedarckas, Amsterdam, N. Y.

Po \$100.00: M. Aukštuo-lis, Springdale, Conn. ir J. Kancevičius, Lawrence, Mass.

Kun. A. Perkumas, Caracas, Venecuela -- \$30.00; J. G. Matiukas, Doodhaven, N. Y. -- \$25.00; Ed. Balceris, W. L. A. -- \$20.00.

Prenumeratoriai po \$15: R. Sidrys, M. D., Streator, Ill.; J. Tamošiūnas, Detroit, Mich.; J. Belinis, Grand Rapids, Mich.; Aug. Kuolas, Toronto, Kanada; Ant. Ma-ceika, Woodhaven, N. Y.; P. Januška, Windsor, Kanada; Vl. Civinskas, Chicago; Montreal, Kanada; J. Cicėnas, Toronto, Kanada; J. H. Stasiulis, Agincourt, Kanada; Petras Belickas, Longuenil, P. Q., Kanada; Ignas Šajauka, Ontario, Kanada; prel. V. Mincevičius, Roma, Italija; Vytautas J. Juodišius, Chicago; K. Žvironas, Cape Town, Pietų Afrika; V. Burkevičius, Epping, Australija; B. Elsbergas, Brigantine, N. J.; Kazys Laiškūnas, Chicago; Pr. Nedzinskas, Chicago; Eda Bražėnas, Ft. Wyers, Fla.; J. Valiūnas, Brockton, Mass.; Audronė Surošas de Martinez, K. Jonelis, Nik. Grudė, Al. Sapočkinas, K. Kazimierėnas, Sofija, Bulgarija, V. J. J. Surošas, Vyt. Lesiūnas, Alf. Biskys, St. Čeljus, P. Songaila, Z. Hermanavičienė, J. Kukanauza, V. Juodžbalis, P. Mešlykinas, V. Baronas, J. Menkeliūnas, A. Vaisiūnienė, L. Bučelis, V. Misevičius, V. Tiščiauskas, P. Žilius, inž. F. Zubrys, inž. A. Bekeris, inž. L. Mažeika, G. Orentas, L. Tamošauskas, visi iš Venecuelos. Dr. A. K. Perkons, Toronto, Kanada -- \$15.00; kun. M. Preikšaitis, Los Angeles -- \$5.00; A. Kušlis, Water-

Į SEPTINTĄJĮ DEŠIMTMETĮ

(Atkelta iš 5 psl.)

teikta įdomi individuali prigimtis. O antraip, individualai pajungti bendram vienetui. Masė gavo veidą.

Praktiškai išgautas gražus jaunimo ir senimo pristatymo balansas. Gaivus Dainavos peizažas ir rusvai rudi finalinių scenų tonai harmonin-gai banguoja filmo bėgyje. Jaunų šypsenų srovė Kezys suvedė su vėjo gūsių medžių šakose, su debesų rikiuotėmis dangaus mėlynėje. Individualai nekalba savopareiš kimais, bet ekrano vaizdais.

Prisimenant filmavimo technikos problemas drįstu palyginti ypač komplikotą didžiulio įvykio pristatymą reportažinio filmo formą. Tai garsusis Pasadenos Rožių paradas. To filminio reportažo visumą žudo pasakojamasis elementas ir vaizdinė monotonija. Dešimtys kamerų ima sceną iš daugelio matymo punktų, bet neišvengia nei išradingumo, nei įmanomo tokiame reiškiniui intelekto.

town, Conn. -- \$10.00; John Adomaitis, Chicago -- \$10.; dr. G. Petersonas, Dearborn Hts., Mich. -- \$5.00; J. Kasiūnas, Medellin, Kolumbija -- \$5.00.

Iš viso 150 asmenų atėjo Č. Gedgaudiui į talką, atsiuntę 3,826.50 dol. Knyga jau rišykloje, todėl kiekvienas aukotojas arba prenumeratorius, kuris nebūtų buvęs šiame ar ankstesniuose sąrašuose paminėtas yra prašomas kuo skubiausiai atsiliiepti, suteikiant savo adresą.

Visiems mūsų prieteliams, parėmusiems knygos leidimą, dar kartą tariame nuoširdų, lietuvišką ačiū.

Jonas Kutra,
Komiteto išdininkas

DIRVOS NOVELĖS 1973 M. KONKURSAS

Rankraščius įteikti iki 1973 m. birželio 15 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1973 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gražinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

Masinėms scenoms pagauti Kezys turėjo tiksliai vieną kamerą. Tuo tarpu scenos bažnyčioje, bankete ir posėdžiuose nėra diriguojamos, nei įmanoma jas pakartoti, ieškant garso, gaudant šviesą. Tačiau, šiame filme, ir tos "sunkiosios" padėtytys pristatytos, lyg keli reiklūs operatoriai matė įvykį iš daugelio stebėjimo punktų.

Kezys turėjo visą kalną kaspininės medžiagos. Jis atrinko reikiamus gabalus, suderino juos, sumontavo. Garsinis filmas ypač nelankstus tokiame darbe. Garsas intensyvumas, sakinio

ar žodžio pradžia ir pabaiga, stato filmo režisūrai labai jautrias sąlygas. Scenarijus gi patiekia savo reikalavimus. Pagaliau, veikia bendroji filmo prigimtis, jeigu norima išsiveržti iš bedvasio, beveik komerciško naturalizmo.

Kezys pristatė pasiimtą siužetą (šiuokart visuomeninį telkinį) maloniu supoetinto realizmo stiliu. Jis užmetė ir švelnų nostalginių šūdą. Foto archyvui skirtas kūrinėlis tapo ekranu, vienu jaunatvės krykštaviu, padvelkė iškilmingų sueigų rimtimi, kartais, netgi ir pompastika.

CLEVELAND TRUST TAKES THE WORRY OUT OF BEING CLOSED.

Now you can get cash from your checking account or a BankAmericard advance 24 hours a day, any day, from Cleveland Trust's seven conveniently located cash-dispensing machines. \$25 or \$50 at a time. Up to \$150 a day.

Just stop in and ask us for a Fast Cashier card, your Key to the Bank.

CLEVELAND TRUST

You can use your Key to the Bank at these Cleveland Trust locations: Center Ridge & West 220th near Westgate; Parmatown; Shaker Square; Southgate; Cedar Center Plaza; 9th & Euclid; and Terminal-Prospect.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

AUKSINIS JUBILIEJUS

Ši sekmadienį sausio 21 d. Clevelando neolituani iškilmingai paminės Korp! Neo-Lithuania 50 gyvavimo metų jubiliejų.

Iškilmės prasidės pamaldomis šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje. Ta proga 10:30 val. bus atnaujamos šv. Mišios už žuvusius ir mirusius korporantus.

Tuoju po pamaldų automobiliais vykstama į Knollwood mauzoliejų, kur prie a. a. Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos kapo bus padėtas gėlių vainikas.

4 val. po pietų Europa Travel Service salėje, 911 E. 185 St. įvyks iškilmingas posėdis ir vaišės.

Visa lietuvių visuomenė maloniai kviečiama paminėti jame dalyvauti.

NAUJA PLOKŠTELE

Plokštelės Clevelande platina H. Stasas. Skambinti tel.: 486-2111. Plokštelės pristato į namus.

• Lithuanian Village, Inc. bendrovės akcininkų susirinkimas įvyksta sekmadienį.

nį, sausio 28 d., 12 val. jau naujuose namuose, 877 E. 185 St., Clevelande.

• Prof. dr. Vytautas ir dr. Danutė Bieliauskai su jauniausiu sūnum Kornelijum iš Cincinnati, Ohio, sausio 14 d. išskrido į Šveicariją, kur dr. Bieliauskas turi įsipareigojimų, kaip Pasaulio Katalikų Psichologų sąjungos pirmininkas.

IS CLEVELANDO SKAUČIŲ IR SKAUTŲ VEIKLOS

• Neringos tunto skautės jau labai kruopščiai ruošiasi Kaziuko mugei, kuri įvyks kovo 24 d.

• Vyr. skautės kandidatės gavo uždavinį rinkti "Skautų Aido" prenumeras. Jos apeis tunto skaučių tėvelius ir supažindins su "Skautų Aidu".

• Pilėnų tunto skautai vėl turės žiemos savaitgalio iškylą-stovyklą.

Į Pilėnų skautų vienetus priimami įvairaus amžiaus vaikai skautauti ir eiti lietuvišką skautišką programą. Kreiptis į Kestučio dr. vės jaun. skautų dr. k. sl. G. Puškorių, telef. 486-8613. Skautų Vytauto draugovės dr. k. sl. R. Staškų, telef. 731-3906.

• V. s. V. šenbergas parėmė Mindaugo draugovės veiklą, auka \$20.00.

• Skautų Aidiui šiemet sukanka 50 metų. Skautų Aidas buvo įkurtas šiauliuose. Aukso jubiliejaus proga, Skautų Aido skaitytojai užsiprenumeravo ir parėmė. Garbės leidėjo prenumerata \$25.00. s. N. Kersnauskaitė, v. s. V. šenbergas, s. dr. S. G. Matai ir s. V. Bacevičius. Garbės prenumeratas užsakė: v. s. Pr. Karalius, v. s. V. Jokūbaitis, s. G. Juškėnas ir v. s. M. Barniškaitė. Paprasta Skautų Aido prenumerata metams kainą \$5.00. Prenumeratos reikalais prašoma kreiptis į s. V. Bacevičių, 923 E. 144 St., Cleveland, Ohio 44110.

Maloniai kviečiame visus sausio 21 d. atsilankyti į Korp! Neo-Lithuania 50 gyvavimo metų SUKAKTIES MINĖJMA

Minėjimo programa:

1. 1973 m. sausio mėn. 21 d., 10:30 val. šv. Jurgio Bažnyčioje šv. Mišios už žuvusius ir mirusius korporacijos Garbės narius ir korporantus.
2. Tuoju po pamaldų vainiko padėjimas prie a. a. Prez. A. Smetonos kapo, Knollwood Mauzoliejuje, 1678 SOM Center Rd., Mayfield Heights.
3. 1973 m. sausio mėn. 21 d., 4 val. p. p. Iškilmingas Posėdis ir vaišės Europa Travel Service salėje, 911 East 185 St.

Korp! Neo-Lithuania
Clevelando Skyriaus Valdyba

• Neringos tunto skaučių sueigos įvyksta kas pirmadienį, 7 v. v. Naujosios parapijos salėje.

• Pilėnų tunto skautų sueigos įvyksta kas antrą savaitę, pirmadieniais. (vb)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 21 D. Korp. Neo-Lithuania Clevelando skyriaus metinė šventė ir Korp! 50 metų sukakties minėjimas su menine programa.

SAUSIO 21 D. Prof. dr. Zenono Ivinskio minėjimas Naujosios parapijos salėje 11 val. tuoju po lietuviškų pamaldų.

SAUSIO 27 D. 7:30 v. vakaro Trečias Ateitininkų Jaunimo ruošiamas Literatūros Vakarą, Programoje: Aloyzas Baronas ir jaunimo pasirodymai.

SAUSIO 28 D. Sekmadienį, 4 v. p. p. šv. Jurgio parapijos salėje, Klaipėdos sukilimo minėjimas, Ruošia šauliai.

VASARIO 4 D. sekmadienį, šv. Jurgio parapijos salėje bus rodomi du filmai: 12 Didžiųjų ir I septintąjį dešimtmetį. Rengia Ateities Klubas.

VASARIO 11 D. Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos rengiamas pietis.

VASARIO 11 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas. Rengia ALI skyrius.

VASARIO 24 D. DLK Biruolės d. J. Clevelando skyriaus rengimas.

KOVO 3 D. Čiurlionio Ansamblio rengiamas Užgavėnių šiu-pyns.

KOVO 17 D. Šeštadienį, Vysk. M. Valančiaus Lit. M. los Tėvų Komiteto kviečiamas Hamiltono dramos sambūris "Aukuras" sta to dramą "Audronę".

KOVO 18 D., sekmadienį, 3:00 v. p. p., Cuyahoga Community College, 2900 Community College Ave., Grandinėlis koncertas.

KOVO 24 D. Kaziuko Muge Naujos parapijos salėje.

BALANDŽIO 1 D. šv. Kazimiero lituanistinė mokykla paremti madų paroda.

BALANDŽIO 29 D. Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tradicinis balsas.

GEGUŽĖS 5-6 D. Clevelando ateitininkų šeimos šventė.

HOUSE FOR SALE

Groewood cheapie
12,900

One bedroom, living room, dining room, kitchen. Front enclosed porch. Full basement. 1 1/2 car garage. Move-in condition.

GEO KNAUS
Real Estate
819 E. 185 St.
481-9300

(5)

Reikalinga moteris — kasininkė, mokanti lietuvių ir anglų kalbas. Kreiptis darbo valandomis į viceprez. K. Šukį, Superior Savings and Loan Assn., 798 E. 185 St. Tel. 481-8552.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Gedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

ISNUOMOJAMI BUTAI

Naujosios parapijos rajone. Vieno ar dviejų miegamųjų butai. \$125 ir virš. Duodame baldus. Be vaikų ir naminių gyvulių. 486-0050. (3-7)

APARTMENTS FOR RENT

Our Lady of Perpetual Help area. One and two bedroom apartments. \$125 and up. Will furnish. No children or pets. 486-0050. (91-7)

NAMŲ SARGAS

Reikalingas namams Naujos parapijos rajone. Vyras ir žmona. Gali būti pensininkas. Be vaikų ir naminių gyvulių. 486-2030.

MACHINE OPERATORS EXPERIENCED

Must be able to speak English. JACO PRODUCTS
3400 Hamilton Ave.
Cleveland, Ohio (5-11)

MILLWRIGHTS

Immediate opening for 3 Millwrights with 5 years experience.

MUST HAVE PRIOR EXPERIENCE ON POWER CONTROL, INDUSTRIAL MACHINE AND GENERAL FACTORY MAINTENANCE. EXCELLENT STARTING RATE AND COMPANY PAID FRINGE BENEFITS. APPLY EMPLOYMENT OFFICE.

E. F. HAUSERMAN
6551 Grant Ave.
Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer (4-6)

REINFORCING STEEL DETAILER

Experienced on all types structures. Minimum 2 years experience required. Excellent opportunity with well established company. Salary open. Profit sharing and other excellent fringe benefits. If you qualify and are interested

Call Florida 305-922-6771
Call collect and ask for J. T. VOKAC (2-8)

KRUPAVIČIAUS PAMINKLO KONKURSAS

Prelato Krupavičiaus paminklui statyti Komitetas kviečia menininkus ir statybininkus dalyvauti konkurse antkapio — paminklo projektui paruošti.

Paminklas antkapis bus statomas šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse, kur prelato kapo plotas yra 9 pėdų pločio ir 10 pėdų ilgio.

Konkurso projektus įvertins ir premijas skirs penkių asmenų jūry komisija, sudaryta iš architektų, menininkų ir visuomenininkų.

Pirmą vietą paminklo konkurse laimėjusiam projektui skiriama 500 dol. premija, antrą vietą — 300 dol. ir trečią vietą — 200 dol.

Taisyklės

1. Konkursui siunčiamas paminklo — antkapio bendro vaizdo piešinys perspektyvoje ir braižiniai skalėje, arba antkapio modelis su medžiagos aprašymu.

2. Paminklui — antkapiui parinkta ir nurodyta medžiaga privalo būti pastovi ir tinkama Chicago atmosferiniams pasikeitimams (Akmuo, metalas ir pan.).

3. Paminklo — antkapio bazė turi proporcingai atitikti kapo žemės plotui.

4. Velionies pageidavimu, išreikštu testamente, antkapyje turi būti kryžius ir šitoks įrašas:

Kun. Mykolas Krupavičius
1885. X. 1. — 1970. XII. 4.
Lietuvi, tebūnie Tau

pirmaisiais tėvas ir motina, bet virš jų tebūnie Tau Tavo tėvynė Lietuva. (Pagal šv. Augustiną).

5. Pageidaujama, kad projekto autorius apskaičiuotų ir konkursui pristatytų aptikrę paminklo pastatymo kainą. Paminklo — antkapio pastatymo kainą neturi prašyti 5000 dol.

6. Paminklas gali būti daromas ir už JAV ribų ir transportuojamas į Chicago.

7. Konkurso projektas siunčiamas Komiteto pirmininko dr. Juozo Meškauskio adresu: 6623 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629.

8. Konkurse dalyvaujantys projektai turi būti atsiųsti minėtu adresu iki 1973 m. gegužės 1 dienos.

9. Paminklo projektas siunčiamas, pažymėtas slaptyvardžiu, su atskirai priedamu užlipintu voku, talpinančiu savyje autoriaus pavardę ir adresą.

10. Konkurso dalyviai sutinka, kad projektai būtų išstatyti viešai visuomenės dėmesui.

11. Prel. Krupavičiaus paminklui statyti Komitetas, išmokėdamas premijas, tačiau pasilieka teisę paminklą statyti pagal projektą, negavusį premijos, susitaręs su jo autoriumi.

12. Į premijai skirti jūry komisiją išrinkti šie asmenys:

Faustina Mackevičienė,
Aleksandras Marčiulionis,
Erdvilis Masiulis,
Zita Sodeikienė ir
Adolfas Valeška.

Dr. Juozas Meškauskas
Prelato Krupavičiaus
paminklui statyti
Komiteto Pirmininkas

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

• "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės" knygos I tomas jau atspausdintas ir įristas. Kaina 12 dolerių. Gaunama adresu: K. Ališauskas, 7312 So. Washtenaw Ave., Chicago, Illinois 60629.

SINGLE & DOUBLE NEEDLE SEWING MACHINE OPERATORS.

Exp. on leather work.
Call 215 GA 5-1020 (3-7)

OWNER OPERATORS
Tandem Asle Disels, minimum 250 HP,
10 State authority, 62 per cent gross
revenue. Must pass DOT and ICC and
company regulations.
Apply
WOLVERINE TRUCKING CO.
18615 Dix
Melvindale, Mich.
313-386-3981 (4-6)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED TOOLMAKERS

Must be able to set up work from blue prints & close Tolerance. Painesville area manufacturer. Must be exp. in the manufacture of cutting tool holders, good opportunity for advancement. Good working conditions, good wages, fringes. Call direct to employer for interview.

216-946-3224
216-357-7595 (1-7)

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (PLIAS-ALIAS) naujoji Centro Valdyba, išrinkta sąjungos suvažiavime Washingtone 1972 m. spalio 7-9 d. Pirmojo eilės iš kairės: T. Mickus -- išdininkas, K. Vasaitis -- sekretorius, B. Saldukienė -- narė, P. A. Mažeika -- pirmininkas, Antrojo eilės: L. Kačinskas -- vicepirmininkas, K. Čampė -- vicepirmininkas, K. Almenas -- sekretorius, M. Petrulis -- narys.

• Inž. Alg. Pautieniui, gyv. Clevelande, su šventiniais linkėjimais Dirvai atsiuntus auką 20 dol., nuoširdžiai dėkojame.

• S. Jurgutavičienė, Clevelande, atnaujindama prenumeratą, pridėjo auką 7 dol. Už paramą nuoširdžiai dėkojame.

• A. Dauniui, gyv. New Yorke, už paramą Dirvai 10 dol. nuoširdžiai dėkojame.

• V. Šukys, gyv. Toledo, O., Dirvai paremti atsiuntė 11 dol. Už paramą nuoširdžiai dėkojame.

• Viktoro Vizgirdos kūrinių paroda atidaryta Čiurlionio galerijoje Chicagoje. Išstatyti 42 kūriniai. Paroda uždaryta sausio 21 d.

• A. a. Marian Jokubaitienė (buv. Strumskienė) mirė sausio 8 d. Brooklyne, N. Y. Palaidota sausio 11 d. Jos antrasis vyras a. a. Jokubaitis mirė pereinamųjų metų gruodžio pradžioje.

Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune Stud. Ats. Kar. Korp! "Ramovė" kolegą dr. E. Jansoną, jo mielai žmonai

A. + A.
MARIJAI JANSONIENEI

Cape Cod, Mass. mirus, nuoširdžiai — ramovėniškai užjaučiame

Dr. Pr. Dimas,
St. Gudas,
Kz. Jankūnas,
Dr. J. Kazickas,
A. Simutis,
Dr. J. Šimaitis,
L. Tamošaitis

Brangiam Tėveliui

JONUI SAKALUI

mirus, vėlionio žmonai KAZIMIERAI,

sūnui dr. ROMUALDUI bei jo šeimai

nuoširdžių užuojautą reiškia

Ignas, Marija,
Viktoras ir Julius
S t a n k a i

auką po 7 dol. Dirvai paremti, nuoširdžiai dėkojame.

• A. Trečiokas, Orange, H. Šiaurys, Toronte, J. Sandargas, N. Royalton, J. Jurevičius, Chicagoje, atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką po 7 dol. Už paramą nuoširdžiai dėkojame.

LOS ANGELES

KAI LIGA APLANKO

Liga — kaip neprašytas svečias, pasibeldžia į tavo duris, kada visai netaiki. Taip atsitiko čia šiomis dienomis su Dirvos skaitytoju ir rėmėju, Tautinės S-gos veikėju Br. Gediminu, kurį liga užklupo staiga ir netikėtai, paguldžiusi net ligoninės lovon. Ir ne tik lovon bet ir ant operacinio stalo. Bet šias eilutes rašant jis jau geroje nuotaikoje.

Prieš kiek laiko, taip pat vienas Tautinės S-gos šulų Pacifiko krantuose, dr. J. Jurekūnas irgi buvo patekęs ligoninėn, kur jam buvo padaryta labai svarbi ir sudėtinga operacija. Laimei — operacija visapusiškai pavyko gerai, ligoninėje teko išbūti neilgai ir po kurio laiko, rūpestingos žmonos namuose prižiūrimas — dr. J. Jurekūnas dabar jau yra atgavęs visas jėgas ir energiją, jaučiasi labai gerai. Teko patirti, kad jis iš Lomita, kur dabar gyvena (apie 25 mylios į pietus nuo Los Angeles), rengiasi keltis toliau į pietus — į Vista, nedidelį, bet puikų miestelį arčiau San Diego ir Pacifiko. (b)

TRADICINIS BALIUS

Vasario 3 d. Los Angeles skautų stovyklavietės komitetas rengia tradicinį metinį balių, labai gražiam restorane, THE CASTAWAY, 1250 Harvard Rd. Burbank.

Visas balius pelnas, kaip ir visuomet, skiriamas stovyklos pagerinimui, bei skoloms išmokėti. Reik tikėtis, kad ne vien tik skautų tėvai ir skautiškas jaunimas, bet ir tie, kurie vaikų neturi, bet pritaria lietuviškam jaunimo auklėjimui gausiai atsilankys. Bilietus platina: S. Abelkienė, B. Dabšienė, D. Navickienė. (V. Irl.)

DETROIT

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Dievo Apvaizdos parapijos statybos fondas yra užsibrėžęs sukelti statybos fondui 150,000 dol. Pasizadėjimų gauta 96,230.00 dol. ir iš jų jau įnešta grynais 70,671.30 dol. Dar trūksta ir reikalinga surinkti 54,000.00 dol.

Paskutiniu laiku statybos fondui aukojo: \$700.00 Violeta ir Juozas Panavai.

Papildydami pasizadėjimus įnešė: 400.00 dol. Jur-

Detroito Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos baigiama statyti bažnyčia ir kultūrinis centras. Visus darbus tikimasi užbaigti Velykoms.
J. Urbono nuotraukos

gis ir Marie Kase-Kasevičius, 200 dol. Gediminas Balanda, Marija ir Leonas Bajoriūnai, 100 dol. Pranė Balandienė, Danutė ir Eugenijus Jankai, Vitalija ir Kęstutis Kebliai, Albina ir Vincetas Lingiai, Sofie ir Frank Zager, 80 dol. Adelė Bagdonas, 50 dol. Cecilija ir Jonas Balsiai, 40 dol. Benediktas Neverauskas, 30 dol. Stasys Erlingis ir Kazys Kizlauskas, 25 dol. Sigitas Basiliauskas, Vincas Bražys, Jonas Rugienius, Jūnas Urbonas. Kiti įnešė mažesniais sumomis.

Parapijos liturgijos komitetą sudaro: Benediktas Neverauskas (pirm.), Antanas Dainius, Stasė Hotra, Elena Mykolaitienė, Aida Smalinskaitė ir Edvardas Skiotys.

Administracijai reikalų komitetą sudaro: Algis Rudis (pirm.), Al. Astašaitis, Jaunius Gilvydis, Vacys Leilis ir Mykolas Abarius. (ag)

S. CATHARINES

BENDROS KŪČIOS

Mūsų kolonijoj bendros Kūčios jau įėjo į tradiciją. Jas turėjome ir 1972 metais gruodžio mėn. 23 d. lietuvių pranciškonų patalpose. Žmonių: suaugusių ir jaunimo dalyvavo virš 70 asmenų. Kaip ir ankstesniais metais, taip ir dabar jas suorganizuoti iniciatyvos ėmėsi mūsų skautės, vadovaujamos Marijos Gverzdienės. Be abejo tokį parengimą suruošti vienom skautėms būtų buvę sunkoka, todėl joms į pagalbą atėjo jų mamytės ir gerosios ponios. Šio šventiško parengimo globėjai ir rėmėjai buvo mūsų parapijos gerbiamas klebonas tėvas Juvenalis Liau-

Galina Gobienė, Šilainės taut. šokių grupės vadovė ir Stefa Kaulienė, Kario moterų skyriaus redaktorė, Detroito centrinėje bibliotekoje lietuvių kultūros lobio parodoje prie vaišių dalinasi išpūdžiais,
K. Sragausko nuotrauka

DIRVAI AUKOJO

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

A. Antonaitis, Chicago	5,00
L. Naglius, Chicago	2,00
V. Šukys, Toledo	11,00
V. Kasakaitis, Willowick ...	2,00
V. Kalytis, Great Neck	7,00
K. Stasaitis, Detroit	1,00
K. Palčiausias, St. Petersburg	2,00
E. Balceris, Los Angeles	10,00
K. Miltakis, Detroit	2,00
A. Burokas, Chicago	2,00
P. Kįstauskas, Grand Rapids	3,00
J. Jaškauskas, Dayton	2,00
J. Vincitinas, Chicago	2,00
A. Palaitis, Racine	2,00
P. Milašius, Cleveland	2,00
A. Rūksas, Chicago	2,00
M. Jonikas, Chicago	2,00
K. Pažemėnas, Burlingame ..	2,00
P. Minkūnas, Woodhaven ...	2,00
J. Šermukšnis, Baltimore ...	5,00
A. Rukša, W. Germany	2,00
A. Pautienis, Cleveland ..	20,00
J. Kaškelis, Toronto	2,00
A. Daugėlavičius, Canada ...	2,00
J. Juodis, Woodhaven	2,00
J. Lesčinskas, Detroit	5,00
J. Nurka, Hartford	7,00
K. Širvinskis, Cleveland ...	1,00
A. Cypas, Hilton	7,00
P. Bikinas, Chicago	2,00
P. Didelis, Philadelphia	2,00
A. Bruškys, Chicago	2,00
S. Jurgutavičienė, Euclid ...	7,00
A. Neverauskas, Chicago ...	2,00
K. Germanas, St. Charles ...	2,00
J. Rimkūnas, Hammond	7,00
S. Balys, Grand Rapids	2,00
A. Daunys, Syosset	10,00
V. Labanauskas, Chicago ...	5,00
B. Vigelis, Camden	7,00
J. Makarovas, Australia ...	2,34
J. Gelažius, Chicago	2,00
X.Y. Wyncote	37,00
P. Sirgėdas, Cicero	2,00
H. Šiaurys, Toronto	7,00
P. Čechys, Toronto	3,00
V. Junevičius, No. Olmsted ...	5,00
V. Bakūnas, Willowick	2,00
P. Pagojus, Detroit	2,00
A. Lapšys, Dedham	2,00
A. Trečiokas, Orange	7,00
J. Gedaugas, Redondo Beach ..	3,00
A. Aleksis, Waterbury	2,00
F. Davainis, Hudson	2,00
A. Goberis, St. Louis	5,00
A. Šukaitis, So. Hamilton ...	2,00
A. Misiūnas, Detroit	5,00
S. Bartkus, Detroit	2,00
E. Varekojis, Gulfport	4,00
J. Sandargas, No. Royalton ...	7,00
V. Aglinskis, Chicago	2,00
J. Rekašius, Detroit	5,00
J. Kriaučiūnas, Toledo	2,00
S. Stulpinas, E. Chicago	5,00
A. Balsys, New York	4,00
L. Švelnis, Needham	2,00
S. Baniulis, Chicago	2,00
A. Stankūnas, Clevelnad ...	2,00
J. Jurevičius, Chicso	7,00
N. Michura, Yonkers	2,00
S. Mineika, Centerville ...	5,00
J. Baublys, Detroit	2,00
L. Kronas, Lyons	2,00
P. Liščus, Chicago	1,00
P. Stanionis, Detroit	5,00
M. Dausa, Islington	2,00
A. Sinkus, Rochester	2,00
J. Žvirblis, Grand Rapids ...	2,00
E. Mazys, Stanton	2,00
P. Sakas, Rim Forest	2,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

nio imperializmo. Kyla klausimas, ar Jungtinės Tautos yra komunistinių kraštų, ypač Sovietų Sąjungos valdomos? Dekolonizacijos dvasia turi būti vienoda visoms tautoms ir visiems kraštams.

Jei raudonieji užėmė Baltijos kraštus, tai nereikia, jog jie turi pasilikti ten ir po karo, kuris jau pasibaigė prieš 27 metus. J. Tautos turi nuplauti tą didžiąją gėdą, uždrausdamas Sovietų vyriausybei toliau laikyti užimtus kraštus ir kolonizuoti juos rusais ar mongolais. Gana išniekinimo JT principų ir JT Chartos, pagal kurią visos tautos turi būti laisvos. Pavergtieji Sovietų kraštai laukia teisybės, teisingumo ir J. Tautų chartos bei Atlanto chartos vykdymo.

A. M.

MUMS RAŠO

JUNGTTINIŲ TAUTŲ DIDŽIOJI GĖDA

Neseniai Jungtinių Tautų generalinio susirinkimo patikėtinių komitetas priėmė rezoliuciją, pagal kurią 17 mažų salelių, esančių Ramiojo ir Indijos vandenynuose bei Karibų jūroje turi būti dekolonizuotos. Už suteiktą laisvę joms pasisakė 84 balsai, 4 -- prieš ir 14 -- susilaikė.

Toliau sakoma, jog dekolonizacijai praversti negali trukdyti nei jų dydis, nei geografinė izoliacija, nei riboti resursai.

Rezoliucija remiama 16 kraštų turės būti pateikta generaliniam susirinkimui dėl jos patvirtinimo.

Jeigu J. Tautos rado reikalo dekolonizuoti tokias teritorijas, kurios niekad nebuvo laisvos, niekad neturėjo savo nepriklausomos gyvenimo nei valstybinio nei pilietinio, tai kaip J. Tautos nemato senų, didingų valstybių, istoriškai labai svarbių -- Baltijos Valstybių -- Lietuvos, Latvijos ir Estijos, kurios yra kolonizuojamos Sovieti-